

QARABAĞ

AZƏRBAYCANDIR

İlham Əliyev

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzeldir

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 179 (6379) 2 oktyabr 2021-ci il Qiyməti 40 qəpik

"Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

Bax 4

"Azərbaycanın sözünün imzası qədər əhəmiyyəti vardır"

Erməni keşişin yalanları ifşa olundu!

İtaliyada dini çevrələrə bağlı olan "Riforma.it" qəzetində dərc olunmuş Böyük Britaniya və İrlandiyanın erməni kilsəsinin primati, yepiskop Hovakim Manukyanın Azərbaycanın Ermənistanla qarşı yalan iddialarına

Bax 8

USAID Azərbaycana saymır və ərazi bütövlüyünü şübhə altına alır!

Bax 13

Ərdoğan-Putin görüşündəki Qarabağ mesajı - Zəngəzur dəhlizi nə vaxt açılır?

CANLI YAYIM

Zəfər tarixini yazan qalib lider!

Bax 10

"Şəhadətə qovuşan oğullarımızı bütün Azərbaycan tanıyır"

"Şəhidlər ölməz, vətən bölünməz", - deyiblər. Müdrik ifadədir. Torpağı bölünməyə qoymayan igid, ərən oğullarımız var və heç zaman Odlar Diyarı parçalanmaz, yağının işğalında qalmaz.

Rəsmi xronika

Prezident İlham Əliyev Bakı şəhəri Suraxanı rayonunun Zığ-Hövsan avtomobil yolunun yenidən qurulması ilə bağlı tədbirlər haqqında Sərəncam imzalayıb.

"Dövlət Programı il ərzində 300-400 nəfəri əhatə edəcək"

Bax 6

Xaricdə təhsillə əlaqəli daha çox texniki və texnoloji sahələrə, fundamental elmlərə üstünlük veriləcək. Bunu təhsil naziri Emin Əmrullayev Prezident İlham Əliyevin "Azərbaycan gənclərinin nüfuzlu xaric..."

Bax 9

Andrey Korbko: "Ermənistan Azərbaycana provakasiyaya çəkən regional destabilizatorudur"

Amerikalı politoloq Andrey Korbko "Caliber" analitik mərkəzinə müşahibəsində Qafqazdakı mövcud geosiyasi vəziyyət və gedən proseslər haqqında fikirlərini bildirib. Müsahibəni təqdim edirik.

"Makron Ermənistanı dəstəkləmək istəyirdi. O nə əldə etdi? Heç nə"

Bax 11

ABŞ və Qərb koalisiyası Əfqanıstanı tərk etdikdən sonra bir çox ekspert Qərbin postsovet məkanında fəallığının zəifləyəcəyini proqnozlaşdırırdı. Amma bu, hər-halda Cənubi Qafqazda baş...

Ərdoğan-Putin görüşündəki Qarabağ mesajı - Zəngəzur dəhlizi nə vaxt açılır?

CANLI YAYIM

Xankəndinə qayıdış planı təsdiqlənmiş - Paşinyan sülhə imza atmağa hazırlaşır

CANLI YAYIM

Xankəndinə qayıdış planı təsdiqləndi - Paşinyan sülhə imza atmağa hazırlaşır

Bu ünsürlər heç vaxt dövlətçiliyimizin yanında olmayıblar!

Bax 14

Napoleonun öldüyü otağın açarı 112 min ABŞ dollarına satıldı

Bax 16

"Qalatasaray" bir xal qazanıb lider oldu, "Fəxrəbaxça" uduzdu

Bax 18

Misir portalı: "Ermənistan atəşkəs elan edilməsi üçün Rusiyaya yalvararaq müraciət edirdi"

Misirin "Yeni dünya xəbərləri" informasiya portalında 44 günlük müharibə zamanı Ermənistan rəhbərliyinin təcavüzkar və təzadlı siyasəti haqqında məqalə yayımlanıb.

AZƏR -

TAC xəbər verir ki, yazıda işğalçı Ermənistanın növbəti hərbi təxribatına cavab olaraq əks-hücum əməliyyatına başlayan Azərbaycanın sülhəyönlü diplomatik iradəsindən, rəsmi Yerevanın isə hər dəfə humanitar razılaşmaları pozmasından bəhs edilir.

Məqalədə diqqətə çatdırılır ki, müharibənin gedişində - ötən il oktyabrın 10-da Azərbaycan Ordusu torpaqları azad etdiyi vaxtda Ermənistan atəşkəsə elan edilməsi üçün Rusiyaya yalvararaq müraciət edirdi. Həmin gün Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan xarici iş-

lər nazirlərinin görüşü keçirildi və humanitar atəşkəs məsələsi müzakirə olundu. Lakin erməni silahlı qüvvələri bu razılaşmaya əməl etmədi və Azərbaycanın ikinci böyük şəhəri Gəncəyə raket zərbələri endirdi. Nəticədə 10 mülki şəxs həlak oldu, 34 nəfər yaralandı. Oktyabrın 17-də gecə saatlarında Ermənistan bu şəhərə yenidən ballistik raket atdı, azyaşlılar da daxil olmaqla, 12 dinc sakini qətlə yetirdi, 40 nəfəri yaraladı. İşğalçı dövlətin bu hücumları beynəlxalq humanitar hüququn kobud şəkildə pozulması və insanlıq əleyhinə cinayət idi. İkinci dəfə - oktyabrın 18-də Fransanın vasitəçiliyi ilə elan olunmuş humanitar atəşkəs də Ermənistan tərəfindən elə ilk dəqiqələrdə pozuldu. Yenə Azərbaycan şəhərləri - Gəncə, Tərtər, Ağdam, Goranboy, Xızı və Ağcabədi raket və bomba hücumuna məruz qaldı, çoxlu sayda mülki şəxs həlak oldu. Nəhayət, üçüncü dəfə ABŞ-ın vasitəçiliyi ilə oktyabrın 25-də elan edilən humanitar atəşkəs də ermənilərin xain xisləti nəticəsində pozuldu. Ermənistan ordusu bu dəfə Azərbaycanın Bərdə şəhərinə "Smerç" raket sistemi ilə hücum etdi və 21 mülki şəxs qətlə yetirdi.

Yazıda qeyd olunur ki, bütün bu faktlar Ermənistan dövlətinin terrorçu mahiyyətini göstərir. Müharibədə məğlubiyyətə uğradığını gören işğalçı ölkə vəziyyəti daha da gərginləşdirmək və üçüncü dövlətləri münafiqşəyə cəlb etmək istəyirdi.

Sonda vurğulanır ki, Azərbaycan bu qeyri-insani əməllərin günahkarlarının beynəlxalq ədalət məhkəməsində cəzalandırılması üçün bütün tədbirləri görəcək. Ermənistanın hərbi əməliyyatlardan uzaqda yerləşən Azərbaycan şəhərlərinə atdığı raket və bombalar 90 mülki şəxsin həlak olmasına, 400-dən çox insanın yaralanmasına, 402 mülki tikilinin, o cümlədən 90 çoxmənzilli yaşayış binasının və 2243 fərdi evin dağılmasına səbəb olub. Bu, erməni vandalizminin bariz sübutudur.

Riçardas Lapaitis: Ermənistan öz çirkin siyasi oyunlarını apardığı zaman Azərbaycan yüksək texnologiyalarla müasir ordusunu yaradıb

Ermənistan öz çirkin siyasi oyunlarını apardığı zaman Azərbaycan yüksək texnologiyalarla müasir ordusunu yaradıb. Bunu Trend-ə litvalı hərbi jurnalist Riçardas Lapaitis deyib. O qeyd edib ki, 2020-ci il sentyabrın 27-i Azərbaycan tarixinə müasir dövrün ən vacib günü kimi düşüb:

"Dünyada dondurulmuş münaqişələrin həlli nümunələri çox azdır. İkinci Qarabağ müharibəsi ərəfəsində törədilən təxribatları, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın Qarabağa qanunsuz səfərlərini onun təxribatçı çıxışlarını, Ermənistan tərəfindən atəşkəsin pozulması hallarını xatırlamaq lazımdır. ATƏT Minsk qrupu isə iş görmürdü və Ermənistanın bütün bu qanunsuzluqlarına göz yumurdu. Münaqişənin dinc yolla həlli üçün bütün vasitələr tükənmişdi".

Onun sözlərinə görə, müharibə dövründə Azərbaycanın bir sıra şəhərlərinə raket zərbələri endirmiş Ermənistan öz həqiqi simasını göstərib:

"Ermənistanın fəaliyyəti terror xarakterli daşıyırdı. Amma ən əsası isə, erməni təxribatçılarının hər belə təxribatından sonra Azərbaycan ordusu daha böyük qətiyyətlə irəliləyirdi. Bununla heyətlənməmək mümkün deyil. Bütün dünya nəfəsini tutaraq hadisələri izləyirdi və artıq başa düşürdü ki, hansı tərəf Vətəni müdafiə edir, hansı tərəf isə təcavüzkar. Ermənistan öz çirkin siyasi oyunlarını apardığı zaman Azərbaycan yüksək texnologiyalarla müasir ordusu-

nu yaradıb. Bu, silahların atıb döyüş meydanından qaçan erməni hərbiçiləri üçün əsl sürpriz oldu. Azərbaycan əsgərlərinin döyüş əzmi o qədər yüksək idi ki, Ermənistanın kapitulyasiya edəcəyi şübhə doğurmurdu, və məhz 44 gündən sonra bu, baş verdi. Ermənistanın nüfuzu çökdü, Azərbaycanın nüfuzu isə gündən-gündən artır".

Jurnalist bildirib ki, Azərbaycan rəhbərliyinin səmərəli siyasəti təxminən 30 illik işğal tarixinə nöqtə qoydu: "Beləliklə, gələcək nəsillərin qarşısında tamamilə fərqli perspektivlər açıldı. Sabitlik və sülhün təminatı təkə Azərbaycan deyil, həm də qonşu ölkələrin, Gürcüstanın və sağlam düşüncəyə əməl edəcəyi təqdirdə Ermənistanın iqtisadiyyatının inkişafına güclü təkan verəcək".

R.Lapaitis əlavə edib ki, Azərbaycanın gələcəyi etibarlı əllərdədir: "Mən bütün Azərbaycan xalqını Cənubi Qafqaza sülh gətirmiş qələbə münasibətilə ürəkdan təbrik etmək istəyirəm. Biz Azərbaycan torpaqlarının işğalı müddətində törədilmiş erməni vandallığının fəsadlarını görürük. Ermənistan dinc həyat qurmağa hazırlaşmırdı, çünki bu torpaqlar heç vaxt onlara məxsus olmayıb. Mən Azərbaycanın gələcəyinə inanıram. Arzu edirəm ki, mənfur düşmənin səbəb olduğu bütün yaralar tezliklə sağalsın. Azərbaycan əsgərlərinə sülh və sabitliyə görə dərin minnətdarlığımı bildirirəm".

YAP Pirallahı rayon təşkilatının yeni sədri partiya aktivinə təqdim edilib

Oktyabrın 1-də Yeni Azərbaycan Partiyasının Pirallahı rayon təşkilatının yeni sədri Emil Abasov erazi partiya təşkilatlarının sədrlərinin də iştirakı ilə keçirilən yığıncaqda yerli təşkilatın partiya aktivinə təqdim olunub. Əvvəlcə partiyanın qurucusu, ulu öndər Heydər Əliyevin abidəsinin önünə gül dəstələri düzülüb, Ümummilli Liderimizin xatirəsi ehtiramla

nitqi, yeni nizamnamənin qəbul olunması və digər mühüm qərarlar gələcək fəaliyyətimiz üçün müstəsna əhəmiyyət kəsb edir.

Pirallahı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Vasif İmanov tədbirdə çıxış edərək YAP Pirallahı rayon təşkilatının yeni sədrini təbrik edib. O, təşkilatın üzvlərinin rayunun ictimai-siyasi həyatında hər zaman fəal iştirak etdiyini söyləyib.

yad edilib.

Tədbirdə çıxış edən YAP Mərkəzi Aparatının Təşkilat Şöbəsinin müdiri Əhliman Tağıyev Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın ötən illər ərzində böyük inkişaf yolu keçdiyini bildirib. Məhz həyata keçirilən uğurlu siyasətin nəticəsidir ki, Azərbaycan dünyanın sürətlə inkişaf edən ölkələri sırasındadır. Ötən il 44 günlük Vətən müharibəsində torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi isə Azərbaycanın regionda və dünyada mövqelərini daha da möhkəmləndirib.

Qeyd edilib ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının ölkəmizin inkişafında xüsusi rolu var, YAP fəalları Prezident, partiyaamızın Sədri cənab İlham Əliyevin siyasətinin uğurlarını ictimaiyyət arasında aktiv şəkildə təbliğ edirlər.

Diqqətə çatdırılıb ki, hazırda partiyanın qarşısında yeni vəzifələr dayanır. Bu il martın 5-də keçirilən Yeni Azərbaycan Partiyasının VII Qurultayı və qurultayda qəbul olunmuş qərarlar partiyaamızın inkişafında yeni mərhələnin əsasını təşkil edir. Qurultayda Prezident, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin proqram xarakterli

Çıxış edən YAP Pirallahı rayon təşkilatının yeni sədri Emil Abasov göstərilən etimada görə partiya rəhbərliyinə təşəkkürünü bildirib və bu etimadı layiqincə doğrultmağa çalışacağına söz verib.

Qeyd edək ki, tədbirdə rayon təşkilatının gələcək fəaliyyəti ilə bağlı qarşıda dayanan vəzifələrə dair müvafiq tövsiyələr verilib.

"Dövlət Proqramı il ərzində 300-400 nəfəri əhatə edəcək"

Xaricdə təhsillə əlaqəli daha çox texniki və texnoloji sahələrə, fundamental elmlərə üstünlük verəcək. Bu təhsil naziri Emin Əmrullayev Prezident İlham Əliyevin "Azərbaycan gənclərinin nüfuzlu xarici ali təhsil müəssisələrində təhsil imkanlarının genişləndirilməsi haqqında" Sərəncamı ilə bağlı keçirdiyi brifinqdə deyib.

Nazir bildirib ki, proqrama əsasən tələbələr bakalavr, magistratura və doktorantura səviyyələrində təhsil ala biləcəklər. Lakin proqramda magistratura səviyyəsi üzrə təhsilə üstünlük verəcək. Gənclərin xarici ölkələrin ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair yeni Dövlət Proqramı il ərzində 300-400 nəfəri əhatə edəcək.

Nazir bildirib ki, Gənclərin xarici ölkələrin ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair yeni Dövlət Proqramı il ərzində 300-400 nəfəri əhatə edəcək. Proqrama əsasən tələbələr bakalavr, magistratura və doktorantura səviyyələrində təhsil ala biləcəklər. Lakin proqramda magistratura səviyyəsi üzrə təhsilə üstünlük verəcək. Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair Dövlət Proqramında magistratura səviyyəsi üzrə təhsilə üstünlük verəcək.

Xatırladaq ki, Sərəncama əsasən, sürətli inkişaf üçün zəruri olan müasir bacarıqlara malik insan kapitalının yaradılması, bu çərçivədə istedadlı gənclərin xarici ölkələrdə təhsil almasına dövlət dəstəyinin davam etdirilməsi, habelə uğurlu təcrübəyə əsaslanan effektiv maliyyələşmə modelinin formalaşdırılması məqsədilə Nazirlər Kabinetinə Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair Dövlət Proqramının layihəsini iki ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etmək tapşırılıb.

"Azərbaycanın sözünün imzası qədər əhəmiyyəti vardır"

YAP Veteranlar Şurasının təşkilatçılığı ilə "Azərbaycanı dünya liderliyinə aparan böyük rol" mövzusunda videokonfrans keçirilib

Oktyabrın 1-də Yeni Azərbaycan Partiyası Mərkəzi Aparatında partiyanın Veteranlar Şurasının təşkilatçılığı ilə "Azərbaycanı dünya liderliyinə aparan böyük yol" mövzusunda videoformatda konfrans keçirilib.

YAP Veteranlar Şurasının üzvlərinin, partiyanın Gəncə, Tovuz, Daşkəsən, Göygöl, Şəmkir, Samux, Gədəbəy, Naftalan, Qazax, Ağstafa, Siyazan, Şabran, Xaçmaz, Quba, Qusar, Xızı rayon təşkilatlarının fəal üzvlərinin iştirakı ilə keçirilən konfrans giriş sözü ilə açan YAP İdarə Heyətinin üzvü, partiyanın Veteranlar Şurasının sədri Arif Rəhimzadə bildirib ki, ulu öndər Heydər Əliyevin şah əsəri olan Azərbaycan yaxın günlərdə dövlət müstəqilliyinin bərpasının 30-cu ildönümünü qeyd edəcək: "Müstəqilliyimizin ilk illərində yaşananlar hər kəsə məlumdur. 1991-1993-cü illər Azərbaycanın çoxəsrlik tarixinə qara səhifə kimi yazılıb. Həmin dövrdə ölkədə kaosun, anarxiyanın, özbaşınalıqların, iqtisadi böhranın baş alıb getməsi xalqda sabaha böyük ümitsizlik ovqatı yaratmışdı. Belə çətin bir dövrdə xalq üzünü öz xilas-karına- ulu öndər Heydər Əliyevə tutdu. Xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıdan Ümummilli Liderin düşünülmüş və məqsədyönlü siyasəti qısa müddətdə Azərbaycanı sabitlik diyarına çevirdi. Azərbaycan-

ni, 30 ildə sülh danışıqlarına üstünlük versə də qarşı tərəfin əsassız iddiaları, imitasiya naminə danışıqlara qoşulması nəticəsində sülh yolunun səmərə vermədiyini konkret faktlarla diqqətə çatdıraraq bir daha bildirir ki, Azərbaycan Ordusu Ermənistan silahlı qüvvələrinin təxribatlarının qarşısını böyük qətiyyətlə aldı, tarixə Zəfər səhifəsini yazdı."

Məruzə ətrafında çıxış edən YAP Veteranlar Şurasının üzvü Dilare Seyidzadə bu gün beynəlxalq münasibətlər sistemində özünəməxsus yer tutan, söz sahibi olan Azərbaycanın uğurlarında Heydər Əliyev yolunun rolundan danışdı. Bildirib ki, bu siyasətin son 18 ildə Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsi Azərbaycanı qalib ölkə kimi tanıtdı.

YAP Veteranlar Şurasının üzvü Südeyif İmamverdiyev bildirib ki, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev uğurlu və düşünülmüş siyasəti ilə Azərbaycanı bir dövlət olaraq dünyaya xəritəsindən silinməklə təhlükəsindən xilas etdi, onun siyasi kursunun layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyev adını tarixə işğal altında olan torpaqlarımızın xilakarı kimi yazdı.

YAP Veteranlar Şurasının üzvləri Əli Həsənov və Tahir Rzayev tarixi Zəfərimizin Azərbaycanı inkişafa, tərəqqiyə aparan yolun təqdimatı olduğunu bildirdilər. Qeyd ediblər ki, möhkəm təməl daim ölkəni inkişafa, tərəqqiyə aparır.

Hərbi analitik: "İrəvanın kiminsə qarşılıqsız yardımına ümid etməsi əbəsdir"

RƏY

"Qazeta.Ru" nəşrinin hərbi analitiki Mixail Xodoryonok maraqlı şərh ilə çıxış edib. SİA xəbər verir ki, onun sözlərinə görə, Ermənistan böyük olmayan resursları və azalan əhalisi ilə müasir ordu qura bilməyəcək.

"Erməni tərəfi regiondakı silahlı qüvvələrin ərazi hazırlıqlarında və düşməne qarşı müdafiə məsələsində çox az iş aparıb", deyər qeyd edən hərbi analitik hərbi əməliyyatlar teatrında ordunun və mühüm hərbi, eləcə də arxa cəbhə obyektlərinin qarşı tərəfin zərbələrindən müdafiəsi üçün də heç bir əhəmiyyətli tədbirlərin həyata keçirilmədiyini vurğulayıb. "Döyüş qabiliyyəti olmayan silahlı qüvvələrsiz istənilən siyasi bəyanat heç nəyə dəymir", Xodoryonok bildirib. Onun sözlərinə görə, İrəvanın kiminsə qarşılıqsız yardımına ümid etməsi əbəsdir, belə ki, Qərbi Ermənistandan uzaqdadır, Rusiyaya isə bütöv bir proqramla İrəvanın tərəfində dayanması ona (Kremlə) sərf etmir.

Qeyd edək ki, Mixail Xodoryonok İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə Ermənistanın tərəfindən çıxışlar edərək işğalçı ölkənin hərbi-siyasi dairələrini müdafiə edirdi. Bu gün isə onun Ermənistanı davamlı tənqidləri ilə hədəfə alması təəccüblü görünməkdədir.

Rövşən

"Məskunlaşma proqnozlaşdırıldıqdan daha tez baş verəcək"

İQTİSADÇI-EKSPERT ŞƏRH ETDİ

"Füzuli və Cəbrayılın artıq baş planının hazırlanması prosesi gedir və güman olunur ki, yaxın vaxtlarda baş plan təsdiq olunacaq". Bu sözləri SİA-ya verdiyi açıqlamasında iqtisadçı-ekspert, Milli Məclisin deputatı Vüqar Bayramov deyib. Millət vəkili sözlərinə görə, bununla da həm Füzulidə, həm Cəbrayılda baş plana uyğun olaraq şəhərin təməlləşməsi, şəhərin salınması prosesi başlayacaq.

"Nəzərə alaq ki, artıq Ağdamın baş planı təsdiq olunduqdan sonra bu istiqamətdə intensiv olaraq şəhərin bərpa və yenidənqurulması həyata keçirilir, eyni zamanda Ağdamda sənaye parkı yarıdır. Gözlənilir ki, baş plana uyğun olaraq da hər iki şəhərdə, Füzuli və Cəbrayılda yaşayış yerlərinin, yaşayış sahələrinin, inzibati binaların yerləri müəyyənləşəcək. Eyni zamanda nəzərə alaq ki, sənaye məhəllələrinin digər ərazilərdə də formalaşması nəzərdə tutulur. O baxımdan həm aqrar, həm də sənaye üçün sahələrin ayrılması da nəzərdə tutulacaq. Nəticə etibarilə burada təbii ki, əsas məqsəd məskunlaşma prosesinin sürətli şəkildə aparılmasıdır.

Nəzərə alaq ki, artıq Füzuli Beynəlxalq Limanı istifadəyə hazırdır və təbii ki, bu, Füzuli şəhərinin yəni qurulması, nəqliyyat, loqistika, eyni zamanda inzibati binalar, sosial obyektlər və yaşayış binalarının inşaatı üçün bir zəmin yaradır. Təbii ki, bu proses mənəvi şəkildə həyata keçirilən bir prosesdir. İntensiv şəkildə baş planın hazırlanması ondan xəbər verir ki, məskunlaşma proqnozlaşdırıldıqdan daha tez baş verəcək və bu da təbii ki, birbaşa intensiv şəkildə bərpa və yenidənqurma işlərinin aparılması ilə bağlıdır", deyər Vüqar Bayramov bildirib.

İnam Hacıyev

da bütün inkişafın əsası kimi qəbul olunan sabitliyin, normal iqtisadi mühitin yaradılması ölkəmizin böyük investisiyalar məkanına çevrilməsinə, ən əsası siyasi müstəqilliyinə geniş imkanlar açdı. Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sisteminin fəal üzvünə çevrildi." A.Rəhimzadə diqqətə çatdırıb ki, son 18 ildə ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunun Prezident İlham Əliyev tərəfindən bütün sahələrdə uğurla davam etdirilməsinin nəticəsində bu gün böyük inamla qeyd edirik ki, Azərbaycanın sözünün imzası qədər əhəmiyyəti vardır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının rektoru, biologiya elmləri doktoru, professor Urxan Ələkbərov mövzu ətrafında geniş məruzə ilə çıxış edib. Bildirib ki, ulu öndər Heydər Əliyevin gələcəyə hesablanmış siyasətinin tənənəsi bugünkü Azərbaycandır. O Azərbaycan ki, 44 gündə Prezident İlham Əliyevin qətiyyəti, Azərbaycan Ordusunun gücü, qüdrəti sayəsində 30 ilin işğalına son qoydu, ədalətli, ərazi bütövlüyümüzü bərpa etdi.

U.Ələkbərov hərbi-siyasi uğurun informasiya təminatından bəhs edib: "Dövlət başçısı İlham Əliyevin istər 44 günlük Vətən müharibəsi, istərsə də hazırkı postmünaqişə dövründə xarici mətbuata müasirliklə diqqət yetirdikdə informasiya cəbhəsində üstünlüyümüzün özünü qabarıq şəkildə büruzə verdiyini görürük. Ölkə Prezidenti böyük qətiyyətlə 30 illik işğal dövrünün reallıqlarını, Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə qəbul olunan ərazilərinin geri qaytarılması istiqamətində səylər göstərdiyi-

Azərbaycan dünyada birliyinin fəal üzvü kimi cərəyan edən proseslərə ədalətli mövqeyini nümayiş etdirir, balanslaşdırılmış xarici siyasəti ilə davamlı uğurlara imza atır.

Videokonfrans diskussiya şəklində davam edib.

YAP Şəmkir rayon təşkilatının üzvü Emin İsmayılovun, Tovuz rayon təşkilatının üzvü Nihad Pənahovun, Şabran rayon təşkilatının üzvü Gülər Kərimovanın və Göygöl rayon təşkilatının üzvü Vüqar Hüseyinovun sualları cavablandırılıb.

Son zamanlar siqaret çəkən kişilərlə yanaşı, qadınların da sayı kifayət qədər çoxdur. Mütəxəssislər siqaret çəkən qadınlarda düşük, erkən doğum, hamilə qalmamaq və s. kimi təhlükəli risklər olduğunu vurğulayırlar.

Siqaret çəkmə xüsusilə qadınların cinsiyyət orqanlarına, yəni cinsi reproduktiv orqanlara təsir göstərir. Doğuş və hamilə qalma şansını azaldır. Bu qadınlar vaxtından əvvəl doğum edir. Siqaret çəkən hamilə qadınlarda müxtəlif qanaxmalar meydana gəlir. Sonrakı yaşda olan qadınlar isə erkən klimaks keçirirlər.

Qadınlarda erkən qırışlar və dəri xəstəlikləri meydana gəlir və qadınlarla əlaqəli bütün xərçəng növləri üçün risk faktorları arasında siqaret çəkmə aparıcı yer tutur. Siqaret çəkmək qadınlar üçün son dərəcə təhlükəlidir.

Qadınların siqareti buraxmağın kişilərə nisbətən daha çətin olduğunu qeyd edən mütəxəssislər, beyindəki digər bioloji dəyişikliklər səbəbindən qadınların siqareti buraxmasının daha çətin olduğunu xüsusi qeyd edirlər. Siqaret şirkətləri bunu bildiyindən qadınları daha çox bağımlı etmək üçün müxtəlif fəaliyyətlərlə məşğul olurlar. Qadınlara məsləhət odur ki, siqaret çəkməyin. Başlamısınızsa, ən qısa müddətdə ayrılın. Kişilərdən daha çox risk altındasınız. Çünki siqareti buraxmaq sizin üçün daha çətin dir.

Siqaret çəkənlər və siqaretdən imtina etmiş şəxslər, heç vaxt siqaret çəkməyənlərə nisbətən daha çox acı çəkirlər. London Universitet Kollecinin tədqiqatçıları tərəfindən 220 min insanın məlumatlarını araşdıraraq apardıqları araşdırma belə bunun səbəbini ortaya çıxara bilməyib. Ancaq siqaretin bədəndə daimi dəyişikliklərə səbəb olduğu düşünülür.

SİA məsələ ilə bağlı sosioloq, psixoloq və ekspertlərin də fikrini öyrənib:

Sosioloq, Sağlam Cəmiyyət Hərəkatının sədri Lalə Mehrali: "Bununla bağlı qadağa da tətbiq edildi. Xüsusi siqaret çəkmək

Siqaret çəkmək vərdişdir, yoxsa intihar? - ARAŞDIRMA

üçün ayrılan yerlər də oldu. Lakin çox təəssüflər olsun ki, əməl edən azdır.

Qapalı məkanlarda siqaretçək-mə məsələsi bizim yaralı yerimizdir. Xüsusilə, uşaqların olduğu məkanlarda belə hallara yol verilməsi çox böyük narahatlıq doğurur.

Doğrudur, avtobus, metro kimi ictimai nəqliyyatda siqaretdən istifadəyə icazə yoxdur. Lakin hər hansısa restoran və kafedə rəhbərlik bununla bağlı qadağa tətbiq etmir. Rəhbərlik bunu müştərini itirməmək üçün edir. Bu da zərəri digər müştərilərə vurmaq deməkdir.

Xanımların siqaret çəkməsi məsələsi isə, ümumiyyətlə, mənim qəbul etmədiyim bir şeydir. Bu, hər kəsin şəxsi fikridir. Hər kəs özü bilər və hər kəsin öz orqanizmidir. Amma "öz bədənindir"dən kənara çıxan bir məsələ var ki, bu qadın gələcəyinin anasıdır. Onun öz bədənində vurduğu zərər gələcək nəsillərə vurduğu zərər deməkdir. Ona görə qadınların siqaret çəkmə məsələsi mənim əsla qəbul etmədiyim və qəbul edə bilməyəcəyim bir problemdir. Bir şey ki, növbəti nəsillərdə öz fəsad və zərərini göstərəcək, ona laqeyd qalmaq olmur. Məni narahat edən yalnız bu tərəfidir.

Amma totalım "mən dünyaya uşaq gətirməyəcəyəm, belə bir fikrim yoxdur" və yaxud da "dünyaya uşaq gətirdikdən sonra siqaret çəkməyə başlamışam" kimi fikirlərə qarışmaq da heç kimin haqqı deyil. Bu, fərdin şəxsi seçimidir".

Psixoloq Ayten Ələkbərova:

"Çox təəssüflər olsun ki, ictimai yerlərdə siqaretin artması, hətta kafe restoranlarda da rahatlıqla siqaret istifadə edən insanlar görürük. Çox üzülürəm qeyd edirəm ki, bu insanların içərisində kifayət qədər qadınlar da var.

Çingiz Abdullayevin çox gözəl bir sözü var ki, "Mən, siqaret çəkən xanıma bir külqabıya bənzədirəm". Yəni, qadıncadan ən azı parfüm qoxusu gələr, siqaret qoxusu yox.

Amma son dövrlər xanımlar arasında siqaret çəkmək bir dəb halını alıb. Bu cür insanlar kənardan heç yaxşı qarşılanmır".

Araşdırma mövzusu ilə bağlı şəhər sakinlərinin də fikirlərini öyrəndik:

Şəhər sakini Ülkər Xəlilli: "Siqareti ona görə sevmirəm ki, çəkən insan təkə özünə yox, ətrafına da zərər verir. Hətta deyərdim ki, ətrafa zərəri daha çoxdur. Siqaret çəkənlərə normal baxıram, əslində, amma zərərlidir. Heç kimin çəkməsini istəmərim. Nə qız, nə də oğlan. Çəkməsələr ömürləri uzanar, həm də ətrafa zərər verməmiş olarlar".

Şəhər sakini Aytac Ali: "Siqarete qarşı çox həssasam. Qoxusu gələn kimi öskürüb-asqırmağa başlayıram. Demək olar ki, nifrət etdiyim şeylər sırasında öndə gəlir. Nə oğlan, nə qız fərqi yoxdur, istəmərim belə bir vərdişə yiyələnməyi, sağlamlıqlarına ziyan vursunlar. Düşünək ki, hələ pandemiyadır və bu çox təhlükəlidir. Əvvəllər qızlar siqaret çəkəndə təəccüblənir, qəribə hiss edirdim. Çünki heç oğlanlarda da bu vərdiş düzgün gəlmirdi mənə. İndi isə "hər kəs özü bilər, hərənin öz

yök. Sağlam yaşayaq, sağlam ömür sürək".

Şəhər sakini Ləman Quliyeva: "İnsan bilərək nə üçün öz sağlamlığına zərər vursun ki?! Təbii ki, sağlamlığa zərər olduğu üçün sevmirəm və istifadə etmirəm. Hər kəsin şəxsi fikridir. Bir söz deyə bilmərəm. Pis də baxmıram. Amma öz sağlamlıqları üçün çəkməklərini tövsiyə edirəm".

Şəhər sakini Fatma Abdullayeva: "Siqaret çəkmək hər kəsin öz seçimidir deyə düşünürəm və insan seçimlərini ona zərər verəcəyini bilərək seçir. Mən sağlamlığımı qorumaq üçün siqaret çəkmək istəmirəm. O ki qaldı qızların siqaret çəkməsi məsələsinə, mncə, kiminsə həyatına, seçimlərinə qarışmaq başqasının həddi deyil, əgər o həmin insanın ailəsi deyilsə".

Şəhər sakini Sevinc Quliyeva: "Ümumiyyətlə siqaret çəkmək, içki içmək bir seçimdir. İnsanlar bunu öz seçimi kimi qəbul edirlər".

həyatı var" fikrindəyəm. Özüm isə bu və bunun kimi zərərverici amillərdən uzaq durmağa çalışıram".

Şəhər sakini Fatimə Əzizli: "Siqaret daxilində bütün maddələri olan zərərli vasitədir. İnsan onu çəkib zövq belə ala bilməz. Çünki bir neçə il çəkilən siqaret ağciyər, mədə və s. kimi insan orqanizminə ziyan gətirir. Siqaret xərçəng xəstəliyinin yaranmasına səbəb olur. İnsan ömründən aparın həm zəhərli, həm də zərərli maddədir. Kişilərlə yanaşı, qadınlar da son illərdə siqaret çəkməyə başlayıblar. Qadında da, həmçinin, siqaret çəkmək eyni problemlərin yaranmasına səbəb olur. Bununla yanaşı isə mən, bir Azərbaycan xanımına zərərli maddələri qəbul etməyi yaraşdırmıram. Həm öz daxilimizi, həm də ətraf mühiti zərərli maddələrdən qoruyaq. Siqaret qutularının üzərində yazıldığı kimi "Siqaret çəkmək sizin sağlamlığınıza ziyan vurur". Öz əlimizlə öz gəncliyimizi məhv etmə-

həyatı var" fikrindəyəm. Özüm isə bu və bunun kimi zərərverici amillərdən uzaq durmağa çalışıram".

çir və istifadə edir. Öncə bunu deyim ki, mən, ona görə siqaret çəkmirəm, xoşlamıram

ki, bunu qadın kimi zərif bir varlığa yaraşdırmıram. Amma klassik azərbaycanlılar kimi siqaret çəkən qadınlara da əqləşsiz kimi baxmıram. Tanıdığım siqaret çəkən qadınlar var ki, heç bəzi hicablı qadınlar onlar qədər namuslu deyil. Bu, şəxsi həyata daxil bir nüansdır və mən də hər kəsin şəxsi qərarlarına və həyatına hörmətlə yanaşıram. Amma yenə deyirəm, mənim fikrimcə, qadın çiçəkdir və tütün qoxusu onu tez zamanda soldura bilər".

Şəhər sakini Fatimə İsmayilova: "Siqaret çəkənlərə pis baxmıram. Sadəcə, zərərli vərdişdir. Məncə, istəsələr siqareti tərgidə bilərlər. Ancaq hamının öz fikri və qərarı var. Siqaretin çox pis qoxusu var ki, bu da kənar şəxsləri narahat edir. Qızların siqaret çəkməsinə də qarşıyam. Qadına yaraşmır siqaret çəkmək. Həm zərəri, həm qoxusu iyrenəkdir. Qadıncan siqaret qoxusu gəlməməlidir".

Ayşən Vəli

Revansistlərin puç olan xəyalları...

Azərbaycan Prezidenti: "Hesab edirəm ki, revansizm söylərindən vaz keçmək və gələcəyə doğru baxmaq üçün Ermənistanla xəbərdarlıq etmək vaxtıdır"

44 günlük müharibə Azərbaycanın tam qələbəsi və Ermənistanın kapitulyasiyası ilə nəticələndi. Bu dövr ərzində 300-ə yaxın kənd, 5 şəhər, 4 qəsəbə, çoxsaylı strateji yüksəkliklər azad olundu; Düşmənin əksər texnikası məhv edildi, canlı qüvvəsinə ciddi zərbə vuruldu. Ermənistan ordusu darmadağın edildi. Azərbaycan Dağlıq Qarabağın incisi olan Şuşa şəhərini, onun ardınca bir gündə 70-dən artıq kəndi, 8 strateji yüksəkliyi azad etməklə, Ermənistanı diz çökdürdü və kapitulyasiyaya məcbur etdi. Ermənistanın daxilindəki hazırkı biabırçı mənzərə və gərgin vəziyyət, Paşinyana qarşı artan etirazlar, bununla müqayisədə Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin fəxrli bəyannaməyə imza atması, Azərbaycan xalqının əhval-ruhiyyəsi, bayram sevinci kimin qalib, kimin isə məğlub olduğunu aydın şəkildə nümayiş etdirir. Bir sözlə, Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu canı-qanı bahasına Ermənistan Ordusunun məğlubedilməzliyi barədə illərdə formalaşdırılmış mifi 44 günə dağdı, bütün qüvvələri Azərbaycan xalqının iradəsi ilə hesablaşmağa vadar etdi, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olundu. Sübut edildi ki, Azərbaycanın razılığı olmadan Dağlıq Qarabağla bağlı heç bir qərar qəbul edilə bilməz. Bəli, dövlət başçımızın dediyi kimi, revansizm söylərindən vaz keçmək və gələcəyə doğru baxmaq üçün Ermənistanla xəbərdarlıq etmək vaxtıdır. Prezident İlham Əliyev "France-24" televiziya kanalına müsahibəsində aparıcının "Müharibənin ildönümü ilə əlaqədar müraciətimizdə Siz dediniz ki, "əgər biz erməni faşizminin bir daha baş qaldırdığını görsək, yeni təhlükə görsək, heç bir tərəddüd etmədən erməni faşizmini yenidən əzəcəyik". Bu, sülh mesajı kimi səsləndir, elə deyilmi sualını cavablandırarkən deyib: "Regionda sülhün bərqərar

olunması ilə bağlı bizim mövqeyimizə gəldikdə, mən bir neçə dəfə açıq bəyanatlar vermişəm və yəqin siz internetə baxsanız onları tapa bilərsiniz. Bunlar xüsusilə sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyası üzərində işə başlamaqdan, Ermənistanla sülh sazişinin üzərində aparılacaq hərtərəfli danışıqlara hazırlaşmağa başlamaqdan ibarətdir. Bütün bunlar xoşməramlı jestlərdir".

Dövlətimizin başçısı həmçinin bildirdi ki, bunların heç birinə Ermənistan rəhbərliyi tərəfindən adekvat cavab verilməyib: "Onlar ya bu təkliflərə məhəl qoymur, ya da ki, hazır olmadıqlarını deyirlər. Lakin mənim bəyanatım öz mənsəyini Ermənistanla müşahidə etdiyimiz tendensiyadan götürür. Bu siyasi istablişmənin bəzi dairələrində revansizm tendensiyasıdır. Söhbət təkcə müxalifətdən getmir, iqtidardan da gedir. İntiqam almaq üçün ictimai bəyanatlardan və daha önəmli praktiki addımlardan, Ermənistanı militarizasiya etmək cəhdlərindən, bir məqsəd xatirinə edilən, müharibəyə yenidən başlamaq üçün yeni müasir avadanlıqlara çıxış əldə etmək cəhdlərindən gedir. Buna görə, mənim sözlərim kobud görünə bilər, lakin, bu sözlərin əsas məqsədi Ermənistan rəhbərliyi və Ermənistan siyasi istablişməsinin istənilən revansizm əlamətlərinə, xalqımıza, dövlətçiliyimizə və ərazi bütövlüyümüzdə qarşı istənilən təhlükəyə cavab verəcəyi haqqında xəbərdar etməkdən ibarət idi". Prezident İlham Əliyev vurğulayıb ki, onlar bizim necə cavab verdiyimizi bilir və ikinci Qarabağ müharibəsi onların bizim qarşımızda heç bir şansının olmadığını göstərdi: "Biz müharibəyə başlamaq istəmirik. Bu, bizə lazım deyil. Danışıqlar aparılan illər ərzində bu, bizə heç vaxt lazım olmayıb. Lakin indi hesab edirəm ki, revansizm söylərindən vaz keçmək və gələcəyə doğru baxmaq üçün onlara xəbərdarlıq etmək vaxtıdır".

"Biz, əlbəttə, bu ittihamları rədd edirik. Müharibə zamanı əsir götürülmüş bütün hərbi əsirlər Ermənistanla qaytarılıb".

Azərbaycan Prezidenti "France-24" televiziya kanalına müsahibəsində "Hərbi əsirlərə gəldikdə, "Human Rights Watch" Azərbaycanı onları saxlamaqda, onlara işgəncə verilməsində ittiham edir. Buna cavabınız necə olardı? Xoşməramlı jest kimi, Ermənistanla onları mübadilə etməyə hazırsınız mı? sualını cavablandırarkən bildirdi ki, Ermənistan hökuməti bunu təsdiq edə bilər: "Biz onları, hətta onlar bizim hərbi əsirləri qaytarmazdan əvvəl qaytardıq. QHT-lərin istinad etdiyi həmin şəxslərə gəldikdə, onlar müharibə başa çatdıqdan və noyabr Bəyannaməsi imzalandıqdan iki həftə sonra Ermənistanın hərbi komandirləri tərəfindən bizim mövqelərə doğru göndərilmişdilər və beləliklə, dörd azerbaycanlı hərbiçini qətlə yetirərək cinayət törətmişlər. Onlar zərərsizləşdirildi və həbs olundular. Cinayətdə iştirakı olmayanların çoxu artıq qaytarılıb. Cinayət törədənə isə məhkəmələr tərəfindən cəza müəyyən edilib".

"Münaqişə həllini tapıb, mənim mövqeyimdir. Mən bu mövqeyi müdafiə edirəm. Mövcud realıq onu nümayiş etdirir ki, bu, düzgün mövqedir"

"Mənim məsələnin həll edilmədiyini deyən həmin ölkələrə tövsiyəm odur ki, öz ərazilərində erməniləri yerləşdirmək və öz ərazilərində ikinci Ermənistan dövləti yaratmaq üzərində düşünlər". Bunu Prezidenti İlham Əliyev Fransanın "France-24" televiziya kanalına müsahibəsində "Siz Qarabağla muxtariyyət verməyə hazırsınız? Minsk qrupunun üzvü ABŞ hələ də bəyan edir ki, Qarabağ məsələsi öz həllini tapmayıb. Siz bəyan edirsiniz ki, məsələ həllini tapıb və Qarabağ sizə məxsusdur. Lakin illər ərzində bu münaqişədə vasitəçilik edən bir sıra ölkələr iddia edir ki, məsələ həll edilməyib" sualını cavablandırarkən deyib.

Dövlət başçısı bildirdi ki, niyə onlar hesab edirlər ki, hər hansı hüquqi, siyasi və tarixi əsaslar olmadan Azərbaycan ərazisində ikinci erməni dövləti yaradılmalı-

dir: "Mən deyəndə ki, münaqişə həllini tapıb, mənim mövqeyimdir. Mən bu mövqeyi müdafiə edirəm. Mövcud realıq onu nümayiş etdirir ki, bu, düzgün mövqedir. Münaqişənin həll olunmaması ilə bağlı istənilən bəyanat yersiz olmaqla yanaşı, təhlükəlidir. Münaqişə həll edilməyib deyənlər göstərsinlər ki, o, necə həll olunmalıdır. "Dağlıq Qarabağ" dedikdə onlar nəyi nəzərdə tuturlar? Hansı sərhədlər çərçivəsində, hansı ərazidə, hansı formada? Həmin sualları cavablandırmaq üçün eyham belə yoxdur. Bu səbəbdən münaqişənin həll edilmədiyini söyləmək qeyri-səmərəli və təhlükəlidir. Bu, o deməkdir ki, onu həll etmək üçün düşmənçilik xarakterli digər hərəkətlərə ehtiyac var. Sizin muxtariyyətlə bağlı sualınıza gəldikdə, Minsk qrupunun həmsədrləri 28 il sürən mənasız danışıqlarda Azərbaycanın mövqeyindən çox yaxşı xəbərdardırlar. Biz Azərbaycanda yaşayan ermənilərə müəyyən səviyyədə özünüidarəetmə təqdim etməyə hazır idik. Ermənilər hər zaman bunu rədd edirdilər. Onlar hər zaman "yox" deyirdilər - yalnız müstəqillik. İndi isə münaqişə başa çatdıqdan, onlar muxtariyyət haqqında danışırlar. Bu isə bizim gündəliyimizə daxil deyil. Bu gün Qarabağda Rusiya sülhməramlılarının məsuliyyət zonasında yaşayan ermənilər ölkəmizdə yaşayan digər etnik qrupların nümayəndələri kimi Azərbaycan vətəndaşlarıdır".

"Azərbaycanın siyasi və coğrafi xəritəsində "Dağlıq Qarabağ" adlı vahid yoxdur"

Prezident İlham Əliyev Fransanın "France-24" televiziya kanalına müsahibəsində bildirdi ki, "Mənim bəyanatlarımda siz heç vaxt ərazi iddialarının əlamətlərini tapa bilməzsiz. Mənim nəzərdə tutduğum tarixi həqiqətdir. Bu, bir tarixi faktıdır ki, 1920-ci ildə sovet hakimiyyəti Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi olan Zəngəzur qoşararaq onun Ermənistanla birləşdirilməsi ilə bağlı qərar qəbul edib və bu qərar icra olunub. Bu hadisə 1920-ci ildə baş verib - 101 il bundan əvvəl".

Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, Ermənistanın Azərbaycanla qarşı ərazi iddiaları hələ də var:

"Onlar hələ də iddia edirlər ki, "Dağlıq Qarabağ" bizə məxsus deyil. Onlar hələ də iddia edirlər ki, o, ya Ermənistanla məxsusdur, ya da ki, "müstəqil" bir qurumdur. Azərbaycanın siyasi və coğrafi xəritəsində "Dağlıq Qarabağ" adlı ərazi vahidi yoxdur. Belə bir qurum mövcud deyil. Beləliklə, Ermənistan ilk növbədə Azərbaycana qarşı istənilən ərazi iddiasını geri götürməli və özünü yaxşı aparmalıdır. Biz isə adekvat münasibət göstərəcəyik".

Bəli, Azərbaycan Prezidenti istər müsahibələrində, çıxışlarında, görüşlərində, istərsə də işğaldan azad olunmuş torpaqlara hər səfərinə dönə-dönə bildirir ki, hər bir sahədə gücümüz də var, iradəmiz də var, cəsarətimiz də var. Yumruq da yerindədir: "Ermənistanla nə güc var, nə iradə var, nə hər hansı bir mənəvi haqq var ki, revansist fikirlərlə yaşasın. Bu, onlar üçün özünəqəsdədir. Bir daha demək istəyirəm, biz hələ ki, bu bəyanatları izləyirik. Biz hələ ki, təmkin göstəririk. Amma odla oynamasınlar. Onlar bizim yumruğumuza görüblər. Bu yumruq yerindədir. Heç kim bizim qabağımızda dura bilməz. Əgər biz zərrə qədər təhlükə görsək, - zərrə qədər, - onları dərhal məhv edəcəyik. Elə yerindəcə məhv edəcəyik. Onlar da bunu bilir. Gücümüz də var, iradəmiz də var, cəsarətimiz də var. Yumruq da yerindədir".

Bəli, Azərbaycan Prezidentinin verdiyi mesajlar təkcə Ermənistanla deyil, həm də bu ölkənin havadarlarına ünvanlanmışdı. Ölkə başçısı tam əminliklə qeyd edir ki, Dağlıq Qarabağ problemi artıq geridə qalıb, münaqişəni alovlandırmaq cəhdləri tamamilə əbəsdir. Eyni zamanda, hazırda Qarabağda yaşayan ermənilərə statusun verilməsindən söhbət gedə bilməz, bu məsələ birdəfəlik bağlanıb. Digər tərəfdən, Ermənistan dan hansısa təxribat olacağı təqdirdə, Azərbaycan "Dəmir yumruğu"nu yenidən işə salaraq, düşmənin dərşini verəcək. Zəngəzur dəhlizinin açılmasına gəlinə, ölkə başçısı regionu birləşdirəcək layihənin reallaşacağını, heç kimin ölkəmizin təşəbbüsünə mane ola bilməyəcəyini lazımı ünvanların diqqətinə çatdırmış oldu.

RƏFİQƏ KAMALQIZI

SİA YAP Veteranlar Şurasının üzvü, filologiya elmləri doktoru, professor Əjdər İsmayilovun yap.org.az-a verdiyi müsahibəni təqdim edir:

- Əjdər müəllim, Azərbaycanın öz haqq işi uğrunda savaşa qalxdığı gündən bir il ötdü. 2020-ci ilin həmin gününə gələn yolu və 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycanın şanlı qələbəsini, ordusunun keçdiyi zəfər yolunu necə dəyərləndirirsiniz?

- Əvvəla, Vətən savaşımızda Şəhid olan övladlarımızın ruhu qarşısında baş əyir, ailələrinə səbr diləyirəm. Qazilərimizə tezliklə şəfa tapmalarını Allahdan arzu edirəm. 27 sentyabr işğal olunmuş torpaqların azad olunması yolunda həm ümummilli lider Heydər Əliyevin, onun haqq dünyasına qovuşmasından sonra isə dövlət başçısı İlham Əliyevin apardıqları məqsədyönlü və məntiqi siyasətin nəticəsi idi.

Düşmən üzərində bu şanlı tarixi qələbəmiz vahid Azərbaycanı iki hissəyə parçalamış qəddar rus imperiyasının 200 illik işğal tarixinə vurduğu ilk ağır zərbədir!.. Bu, təkəcə Ali Baş Komandanımız İlham Heydər oğlunun ona atasından miras qalmış səbr, təmkin və zamanı qabaqlayacaq böyük müdrikliklə tarixən yaradılacağı olmuş köçkün ermənilərə deyil, onların simasında 1990-cı illərdə "Qanlı Qarabağ tarixi"ni yazan, ermənilərə güclü hərbi texnika ilə yardım göstərən, torpaqlarımızı 30 il işğal altında saxlayan rus imperiya maraqlarına, Fransanın Baş naziri Emmanuel Makronun türk-islam düşməni olduğu hər addımda duyulan terrorçu dövlətinə və saman altından su yeridən bəzi "dost və qardaş" dövlətlərə vurduğu çox böyük tarixi zərbədir.

- Ermənilərin icma olaraq regiona köçürülməsi barədə kifayət qədər tarixi faktları üzə çıxarmısınız. Hətta erməni əsilli tarixçilərin özləri bunu etiraf edirlər. Sizin tədqiqatlarınızda da bu barədə məlumatlar var...

- XIX əsrin əvvəllərindən günümüzədək Azərbaycan türklərinə qarşı Rusiya imperiyasının marağının qanlı siyasət şahmat taxtasında "peşka" olan, bizim "erməni" adlandırdığımız icmanın bəşər tarixinin hər hansı bir dövründə nə bir qarış torpağı, nə etnik mədəniyyəti, nə etnik dini, nə də xüsusən soy-kök adı - eponimi olmuşdu.

Bu barədə 2006-cı ildə nəşr edilən "Qədim Ön Asiya və Ön Qafqaz türk tayfaları" adlı elmi əsərimdə mehaz erməni və ermənipərəst alimlər, mütəbər keşiş edəbiyyatı və onların arxiv məlumatla-

"44 günlük" ilk əfsanəvi tarixin müəllifi "Əliyev İlham Heydər oğludur!"

rı əsasında çox geniş tədqiqat aparmış və danılmaz faktlarla qeyd etmişəm.

Bu baxımdan ömrünün sonunadək İrəvan universitetlərində gəncliyin beynini zəhərləyən ifrat türk düşməni olan Manuk Abeqyanın etirafı müstəsna elmi dəyərə malikdir. O yazır: "Erməni xalqının əslə nədir, necə və nə vaxt, haradan və hansı yollarla buraya (Kiçik Asiyaya-Ə.T.) gəlib. Bununla bağlı əlimizdə dəqiq və aydın dəlillər yoxdur". "Erməni tarixinin atası" hesab etdikləri anonim keşiş Moisey Xorenatsinin "Biz kiçik, kifayət qədər məhdud saylı və qüvvəti olmayan, başqalarının hökmranlığı altında yaşamış xalq" etirafı onun "Böyük Ermənistan" iddiasında olan tarixçi varislərinin saxtakarlıqlarını aşkara qoyur. Qaynaqlarda, mütəbər tarix edəbiyyatında da erməni icmasının ailə şəklində, ayrı-ayrı ərəzlərdə içərisində yaşadıkları xalqların onları hansı etnoadla tanımasını barədə heç bir qeyd olmaması da bunu təsdiq edir. Ancaq erməni mənsubiyyətli polşalı yepiskop Simeon Lehatsi (XVI əsr) nifrətlə yazırdı: "Yunanlar ermənilərin tarixi düşmənləridirlər. Onlar bizə "İşkil" deyib, tükürüb bayıra atdılar. Hər hansı erməni yunanın qızıl camında su içsəydi, onlar "uf" demədən camı çaya atardılar". Uşaqlıq illərində babalarımızdan, nənələrimizdən eşitdiyim "Suya düşmüş itlə, yağışa düşmüş erməninin fərqi yoxdur" hikməti erməni keşişin fikrinə real aydınlıq gətirmiş olur. Yunanların lənətlənmiş "İşkil" damğası Azərbaycan türkü dilində "Səllim itlər" mənasında işlənir. "Səllim itlər" in də nə ataları məlum olur, nə yurd-yuvaları. Hansı qapıda süfrə qırıntılarını, sür-sümüyü onun qabağına tökərsən, həmin qapıda quyuq bulayar, guya "sadiqliyini" bildirmək üçün başını evin astanasına qoyar. Təkbidedilməz tarixi həqiqət budur ki, Qərbi Avropadan Kiçik Asiyaya gəlmə, tarixləri elmə məlum olmayan "İşkil" icması ailə şəklində günümüzə yerli əhalinin-türklərin ağır və çirkin işlərini görmüş, onların süfrələrindəki qır-qırıntı ilə dolanmışlar. Bu vəziyyət "İşkil" icmasının son nəsillərinin orta əsrlərdən başlayaraq, rahat insani yaşayış axtarışı ilə dünyanın hər yerinə ailə şəklində həyət toxumu kimi səpələnmələrinin acı tarixidir. Bu baxımdan günümüze gələn erməni Ata sözü maraqlıdır. Hər bir xalqın Ata sözü onun əcdad tarixidir. "Harde hats, inde qats" (azərbaycan türkcəsində "Harde çörək var, ora vətəndir" anlamı verir)

- Saxta dövlətçilik tarixi yuduran ermənilər faktları təhrif edərək ən müxtəlif ideologiyalar adı altında dünya ictimaiyyətini çaşdırmağa çalışırlar. Sizə elə gəlmirimi ki, ermənilər "saxta tarixdən" məharətlə istifadə edirlər?

- Bəli, tamamilə doğrudur. Fikir verin, tarixin heç bir dövründə torpağa köçürülməmiş bu mifik "şəhər" - "Haykasta" keçən yüzilliklərdən başlayaraq, erməni və ermənipərəst müzdlu rus tarixçilərinin əlində Osmanlı türklərinə qarşı ideoloji silaha çevrilmişdi. Onların məqsədi yurdsuz-yuvasız, yaradılacağı, adsız erməni babalarına Ön Asiyada "dövlət tarixi" yazmaqdır. Bunun üçün erməni babalarının soy kökünü xaldeyli Haykın mifoloji şəxsiyyəti ilə bağlamaq, xaldeylərin əfsanəvi tarixini "erməni tarixinə" çevirməkdir. Əlbəttə, əfsanədən gələn tarix də əfsanədə qalar.

Dünya xalqları tarixində bəşər övladı adına layiq soy-kökü olmayan, yunanların "İşkil" ("Səllim itlər") damğası ilə türklərin qapısının iki qədim dövlətini - Atarpaten (yunan edəbiyyatında "Atropatena" m.ö.IV - m.s.VII əsrlər) və "Ön Qafqaz Oğuz Albaniyası" (m.ö.IV - m.s.VII əsrlər) dövlətini- Vahid Azərbaycanı qəddarcasına parçaladı və ermənilərə siyasi şərait yaratmış oldu. Başqa sözlə, işğalçı imperiya Qafqazda etibarlı "xristian qardaşları" dayağı yaratmaq məqsədilə Livan, Suriya, İraq, Türkiyə və İrandan tarixən ailə şəklində günümüzə həyat şəraitində yaşamış yaradılacağı erməni ailələrini Ön Qafqaza köçürdü və Oğuz Albaniyasının qərbində-Ağrı dağı vadisində imperiyanın tərkibində Anadolu türkləri ilə üz-üzə "Arman vilayəti" yaratdı. Bu, işğalçı rusların qədim Oğuz Albaniyası-

"Bell-Hayk" əfsanəsini götürmüş, onu anonim keşiş Moisey Xorenatsinin adına tərtib etdiyi "Haykstan tarixi"ne əlavə edərkən babilli Haykı "erməniləşdirmək" üçün onu dövrün siyasi ruhuna uyğun əsaslı şəkildə işləmişlər. Bununla da kilsə xaldeyli Müqəddəs Haykı erməni icmasının əcdadı kimi "tarixi şəxsiyyətə" çevirmişdir. Əfsanənin erməni variantında erməni tarixçiləri siyasi məqsədlə Haykı Babilistandan Kiçik Asiyaya, indiki Van gölü sahillərinə gətirirdilər. Onların iddialarına görə, guya Haykın şərafinə həmin ərəzidə "Haykasta" adında şəhər salınır.

- Saxta dövlətçilik tarixi yuduran ermənilər faktları təhrif edərək ən müxtəlif ideologiyalar adı altında dünya ictimaiyyətini çaşdırmağa çalışırlar. Sizə elə gəlmirimi ki, ermənilər "saxta tarixdən" məharətlə istifadə edirlər?

- Bəli, tamamilə doğrudur. Fikir verin, tarixin heç bir dövründə torpağa köçürülməmiş bu mifik "şəhər" - "Haykasta" keçən yüzilliklərdən başlayaraq, erməni və ermənipərəst müzdlu rus tarixçilərinin əlində Osmanlı türklərinə qarşı ideoloji silaha çevrilmişdi. Onların məqsədi yurdsuz-yuvasız, yaradılacağı, adsız erməni babalarına Ön Asiyada "dövlət tarixi" yazmaqdır. Bunun üçün erməni babalarının soy kökünü xaldeyli Haykın mifoloji şəxsiyyəti ilə bağlamaq, xaldeylərin əfsanəvi tarixini "erməni tarixinə" çevirməkdir. Əlbəttə, əfsanədən gələn tarix də əfsanədə qalar.

Dünya xalqları tarixində bəşər övladı adına layiq soy-kökü olmayan, yunanların "İşkil" ("Səllim itlər") damğası ilə türklərin qapısının iki qədim dövlətini - Atarpaten (yunan edəbiyyatında "Atropatena" m.ö.IV - m.s.VII əsrlər) və "Ön Qafqaz Oğuz Albaniyası" (m.ö.IV - m.s.VII əsrlər) dövlətini- Vahid Azərbaycanı qəddarcasına parçaladı və ermənilərə siyasi şərait yaratmış oldu. Başqa sözlə, işğalçı imperiya Qafqazda etibarlı "xristian qardaşları" dayağı yaratmaq məqsədilə Livan, Suriya, İraq, Türkiyə və İrandan tarixən ailə şəklində günümüzə həyat şəraitində yaşamış yaradılacağı erməni ailələrini Ön Qafqaza köçürdü və Oğuz Albaniyasının qərbində-Ağrı dağı vadisində imperiyanın tərkibində Anadolu türkləri ilə üz-üzə "Arman vilayəti" yaratdı. Bu, işğalçı rusların qədim Oğuz Albaniyası-

nın qərb ərəzində təşkil etdikləri dünya tarixində ilk "dövlətdir".

1827-ci ildə İrəvan qala şəhərini işğal etmiş general İ.F.Paskeviç I Nikolaya yazırdı: "...Zati-aliləri! "Armeniya vilayəti"nin yaradılması h ə l ə l i k (kursiv-Ə.T.) Azərbaycan torpaqlarını ikiye bölmüş olur və Osmanlı Türkiyəsinə qarşı bir poliqon bölgəsinin meydana gəlməsinə şərait yaradır. Bu olduqca vacib şəhətdir". İrəvan qala şəhərində yerli əhaliyə qanlı divan tutan İ.F.Paskeviçin məktubda aydın şəkildə yazılmış işğalçı siyasəti bu gün də ənənəvi olaraq, açıq, ya da gizli şəkildə Kremlin biz türklərlə "dostluq" əlaqələrinin siyasi mahiyyəti dəyişilməz qalır. Rus imperiyasının iki yüz il erməniləri qabağa verib, Azərbaycan türklərinin başına hansı ağılasıq-maz fəlakətlər açdığını, rayon və kəndlərimizdə, xüsusən Qarabağda qətlialmlar törətdiyini Kreml 70 ildə apardıqı məkrli "dostluq və qardaşlıq" siyasəti altında nəsillərimizə zaman-zaman unutturdu.

Ancaq türkün tarixi düşmənləri olmuş daşnak-bolşevik terrorunun ideoloqları - əqidə "dostlarını" ingilislərə satmış, son illərdə Hindistanda onların himayəsində şərfətsiz ömrünü başa vurmuş Stepan Şaumyanın və "Kremlin qoca tülküsu" adlandırılan Anastas Mikoyanın Kremlde bu gün də hökm sahibi olan varislərinin M.S.Qorbaçovun hakimiyyəti illərindən başlayaraq yazdıqları "Qanlı Qarabağ tarixi"ni nəsillərimiz heç zaman unutmayacaqdır! Onlar dünya ictimaiyyətinin gözü qarşısında Azərbaycan türklərinin qədim Qarabağ torpaqlarını işğal edəndə, ermənilərin adından yaradılacağı erməni köçkünü bəhanə edərək XIX əsrin əvvəllərində qədim İrəvan xanlığında "Ermənistan" adında dövlət yaratdıqları kimi, XX əsrdə də Qarabağda imperiyanın tərkibində "ikinci-erməni dövləti" təşkil etmək üçün ermənilərin saxtakarlığını siyasi məqsədlə bayrağa çevirmişdi.

- Bu işdə ermənilərə dəstək verən xarici qüvvələrin rolunu necə qiymətləndirirsiniz?

- 1994-cü il 14 may tarixindən başlayaraq, ordumuzun qələbəsinədək "peşka" nı - ağasına hər zaman qul olmuş cahil və nadan erməniləri qabağa verib, "atəşkəsi" pozan, Tərtəri, Gəncəni, Bərdəni və işğaldan uzaq olan başqa rayon və kəndlərimizi hər tarixində qadağan olunmuş raketlərlə dağıdan da, dinc günahsız adamları ailəlikcə məhv edən də həmin xarici qüvvələrdir.

Məqsəd əhalini qorxudub sərhəd kəndlərindən qovalamaq, 30 il dağ yüksəkliklərindən başlayaraq, sərhəd kəndlərimizə doğru uzanıb gələn beş qata sıralanmış alınmaz istehkamları, on kilometrə uzaq gedən, hətta raketlə dağıdılması mümkün olmayan demir betonla örtülmüş və döyüş texnikasının yerləşdirildiyi hündür tunelləri torpaqlarımızın dərinliklərinə doğru davam etdirmək olmuşdur. Arxada gizlənen, Suriyadan gətirilən iki min PKK-nın üzvlərindən və dünyanın başqa ölkələrindən gələn erməni kökənləli terrorist qüvvələrdən ibarət "erməni ordusu" adı altında hərbi birləşmə yaradan da Azərbaycanın müstəqilliyini həzm edə bilməyən həmin xarici qüvvələrdir. Tərtib edilmiş bu hərbi-strateji planla tarixən erməniləri "peşka" kimi qabağa verən bu xain qüvvələrin yolu Xəzərin zəngin sənətinə doğru yönəldilmişdi. Televiziya vasitəsilə düşmən ordu generallarının "Biz Bakıya gedəcəyik", "dey dünyaya bəyan etdikləri fantastik iddia da bunu sübut edir.

- Vətən savaşında erməni və onların havadarlarını tam sarsıldı sizcə nə oldu?

- Azərbaycan ordusunun "Xüsusi Təyinat"lılardan ibarət olan azsaylı dəstə gecenin qaranlığında düşmənin gözləmədiyi istiqamətdən - insanın qalxması mümkün olmayan şüş divarlı hündür dağdan çöl pişiyi cəsurluğu ilə qalxıb, sakitçə Şuşaya "sızdı". Bıçaq və yüngül silahla silahlanmış igidlərimiz Şuşanın böyük hərbi texnika və çoxsaylı canlı qüvvə ilə müdafiəsində dayanmış düşməne göz açırdırmadan, insanı heyretə gətirəcək ağılasıq qısa əməliyyatla qədim şəhərimizi işğaldan azad etdilər.

Dünya hərbi tarixində müstəsna yeri olan Şuşa əməliyyatından sonra Azərbaycan ordusunun qarşısı alınmaz olduğunu görən erməninin havadarları 30 il apardıqları səmimiyyətdən uzaq bütün gedilərinin boş çıxıldığını gördü, daxilən silkələndi və "ayıldı". Onlar usta siyasətlə vaxt itirmədən 200 il imperiyanın Qafqaz dayağı olan Ermənistanı, özlərinin dediyi kimi, "intihardan" xilas etmək üçün gecenin bir vaxtı qalib ordunun sərkərdəsi Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Heydər oğluna haray çəkdi, Nikol Paşinyandan əvvəl ağ bayraq qaldırmağa məcbur oldu. Bununla da istedadlı komandan İlham Heydər oğlunun sərkərdəliyində Azərbaycan ordusunun dünya hərbi tarixinə yazdığı, güclü dövlətlərin görkəmli strateqlərinin marağına səbəb olan, 44 günlük ilk əfsanəvi tarix başa çatdı.

- Sonda nə demək istərdiniz?

- Əzizimiz Ali Baş Komandanımız, Ağrı dağı vadisində Oğuz türk torpaqlarının bir parçasında babalarımızın intizarla gözləyən ruhunun bizi harayladığını yaxşı bilir!!! Və mən əminəm ki, ömrünü Azərbaycanına fəda etmiş ümummilli liderin ruhu bundan sonra daha da şad olacaq. Mən əminəm ki, bütün milli maraqlarımız və dədə-tarixin itirilməsi səhifələrini tam zəfərlə bərpa edənə qədər "DƏMİR YUMRUQ" düşmənin başı üzərində olacaq! Bu şərfəli, müqəddəs, Azərbaycan türkünün babadan qalma miras tarixinə sahiblənme yolunda müzəffər Ali Baş Komandan İlham Heydər oğlunu və Şanlı ordumuzu Tanrım qorusun!!!

İtaliyada dini çevrələrə bağlı olan "Riforma.it" qəzetində dərc olunmuş Böyük Britaniya və İrlandiyanın erməni kilsəsinin primati, yepiskop Hovakim Manukyanın Azərbaycana qarşı yalan iddialarına cavab olaraq həmin qəzətdə ölkəmizin İtaliyadakı səfiri Məmməd Əhmədzadənin məktubu dərc edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, məktubunda diplomat əvvəlcə Azərbaycanda "Dağlıq Qarabağ" adlanan inzibati ərazi vahidinin olmadığını, ümumilikdə ölkəmizin ərazisinin 20 faizini təşkil edən Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun 1990-cı illərin əvvəllərində Ermənistanın hərbi cəhətdən işğal etdiyini diqqətinə çatdırıb.

Erməni keşişin münafiqəsinin nəticələrinin sakinlərin çiyinlərində olması fikirlərinə münasibətdə səfir bildirib ki, 30 ildir münafiqədən əziyyət çəkənlər, əslində, etnik təmizləmə qurbanı olan, Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü nəticəsində evlərindən didərgin salınmış, hətta yaxınlarının məzarlarını belə ziyarət etməkdən məhrum edilmiş 1 milyondan

Erməni keşişin yalanları ifşa olundu!

Azərbaycanın İtaliyadakı səfiri erməni keşişin yalan iddialarına cavab verib

çox azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkünlərdir. Diplomat qeyd edib ki, 30 ilə yaxın ağır-acılardan sonra Azərbaycan Ermənistanın məhəl qoymadığı BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsinin tələb etdiyi kimi öz ərazilərini azad etməyə və ərazi bütövlüyünü bərpa etməyə müvəffəq olub.

Diplomat əlavə edib ki, bu gün azad edilmiş ərazilərdə Ermənistanın 30 illik işğal vaxtı həmin yerlərin Azərbaycana məxsusluğunun izlərini sistemli şəkildə silərək misli görünməmiş dağıntılar törətməsinin şahidi oluruq. Bildirilib ki, işğal dövründə Ermənistan bu əraziləri dünyanın ən çox minalanmış bölgələrindən birinə çevirib və ərazilərin azad edilməsinə baxmayaraq, bu gün də minalar mülti azərbaycanlıların həyatına son qoymağa davam edir. Bu xüsusda, diplomat ölkəmizin öz resursları hesabına 1 milyondan çox azərbaycanlı məcburi köçkününün öz evlərinə qayıtması üçün vacib olan həmin ərazilərdə irimiqyaslı miniatemizləmə və yenidənqurma işləri ilə məşğul olduğunu diqqətə çatdırıb.

Üçtərəfli Bəyanatdan irəli gələrək, bütün erməni müharibə əsirlərinin Azərbaycan tərəfindən sərbəst buraxıldığını xatırladan səfir, bu gün Azərbaycanda saxlanılan ermənilərin üçtərəfli Bəyanatın imzalanmasından sonra razılaşmaya zidd olaraq Azərbaycan ərazisinə qanunsuz daxil olduqlarını və mülti azərbaycanlılara qarşı terror aktları törətdiklərini bildirib.

Həmçinin məktubunda ölkəmizin multikultural bir ölkə olduğunu bildiren diplomat Azərbaycanda

bütün dinlərə və etnik qruplara hörmətlə yanaşıldığını, bu yaxınlarda İtaliyanın G20-yə sədrliyi çərçivəsində Bolonyada keçirilmiş "G20 VIII Dinlərarsı Forum"da ölkəmizin müxtəlif dini icmaların rəhbərlərindən ibarət geniş nümayəndə heyətinin iştirakının bunun bariz sübutu olduğunu vurğulayıb. Azərbaycanda bütün dinlərə məxsus maddi irsin qorunduğunu, daim bərpa və inkişaf etdirildiyini xatırladan səfir paytaxt Bakının mərkəzində yerləşən erməni kilsə-

sinin bu yaxınlarda bərpa olunduğunu və orada erməni dilində 5 minədən çox kitabın saxlandığını deyib.

Səfir qeyd olunanların fonunda, əksinə, Ermənistanın istər işğala məruz qalmış Azərbaycan torpaqlarında, istərsə də Ermənistan ərazisində Azərbaycan xalqına məxsus bütün tarixi, mədəni və dini irsə qarşı soyqırımı törətdiyini vurğulayıb. İşğal vaxtı Ermənistanın həmin ərazilərdə xristian abidələrinə belə mərhəmət göstərmədiyini deyən diplomat Xocavənd rayonundakı Rus Pravoslav Kilsəsinin dağılmış görkəminin və Qafqaz Albaniyasına məxsus çoxsaylı kilsələrin erməniləşdirilməyə məruz qalmasının Ermənistanın xristian dünyasında özü ilə bağlı uyduduğu imiclə ziddiyyət təşkil etdiyini bildirib.

Məktubunun sonunda müharibənin artıq geridə qaldığını və münafiqəsinin bitdiyini bildiren səfir Ermənistanın Azərbaycana qarşı revanşist düşüncələrdən, yalan propaqandadan əl çəkməli, bölgədə davamlı sülh və təhlükəsizlik üçün vacib olan yeni realılıqla barışmalı olduğunu vurğulayıb.

“Eureporter”: Regionda sülhü və təhlükəsizliyi qorumağın yeganə yolu qarşılıqlı əməkdaşlığın daha da möhkəmləndirilməsindən keçir

Avropa İttifaqının nüfuzlu "Eureporter" informasiya və analitik nəşrində Milli Məclisin deputatı Məzahir Əfəndiyevin "Mədəniyyətlərarası dialoq sülhün açarıdır" sərəlvhəli məqaləsi dərc edilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, məqalədə 1990-cı illərin əvvəllərində Ermənistanın Azərbaycana qarşı silahlı təcavüzü nəticəsində ərazilərimizin demək olar beşdəbirinin işğal olduğu bildirilib. Müəllif yazır ki, işğal bu ərazilərdən təxminən bir milyon azərbaycanlının kütləvi etnik təmizlənməsi və digər ağır cinayətlərin törədilməsi ilə müşayiət olundu.

2020-ci il noyabrında 10-da yayılan informasiyaların əksəriyyətinin sərəlvhəsi belə idi: "Azərbaycanla Ermənistan arasında altı həftə davam edən döyüşlərdən sonra münafiqə tərəfləri arasında müqavilə imzalandı. Azərbaycan böyük Qələbə qazandı".

Lakin əsl qələbə 30 illik vətən həsrəti ilə yanan xalqımızın Ermənistanın işğalına son qoyaraq doğma torpaqlarına qovuşması idi. Azərbaycan, nəhayət, öz suverenliyini və ərazi bütövlüyünü bərpa etdi. Məğlub Ermənistanın kapitulyasiya aktı Şuşanın Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən azad edilməsindən qısa müddət sonra imzalandı. Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın qeyd etdiyi kimi, Ermənistanın şanlı Ordumuz qarşısında məğlubiyyəti qəbul etməkdən başqa çıxış yolu yox idi. Buna görə də işğalçı tərəf məğlub olduğunu etiraf etdi və münafiqə rəsmi olaraq yandırdı.

1993-cü ildə BMT Təhlükəsizlik Şurası Azərbaycana qarşı güc tətbiqini və ərazilərinin işğalını pisləyən, Azərbaycanın suverenliyini, ərazi

bütövlüyünü və beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinin toxunulmazlığını təsdiqləyən qətnamələr qəbul etdi. Təhlükəsizlik Şurası həmin qətnamələrdə Qarabağın Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi olduğunu bir daha təsdiqləyərək işğalçı qüvvələrin Azərbaycanın işğal edilmiş bütün ərazilərindən dərhal, tam və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb etdi. Digər beynəlxalq təşkilatlar da eyni mövqedən çıxış etdilər. Lakin uzun illər ərzində Ermənistan beynəlxalq birliyin bu mövqeyinə məhəl qoymayaraq Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazilərini işğal altında saxlamaqda davam edirdi. Hətta 2019-cu ildə Ermənistanın müdafiə naziri "yeni ərazilər üçün yeni müharibə" adlı yeni təcavüzkar iddia səsləndirmişdi.

İstər müharibə zamanı, istərsə də müharibədən sonra Prezident İlham Əliyev münafiqəsinin dinc yolla nizamlanması üçün yaradılmış, Fransa, Rusiya və ABŞ-in həmsədrlik etdiyi ATƏT-in Minsk qrupunun fəaliyyətsizliyini dəfələrlə vurğulayıb.

Azərbaycan torpaqlarının 30 illik

işğalı və dünya birliyi tərəfindən görünməyən ədalətsizlik 2020-ci ilin dekabr ayının ilk günündə sona çatdı. Hazırda Azərbaycan hökuməti ərazilərin bərpası və köçkün mülti əhalinin geri qaytarılması prosedurunun gücləndirilməsini təmin edəcək sistem üzərində işləyir. Lakin işğal müddətində Ermənistanın azad edilmiş ərazilərimizə vurduğu ziyanı bərpa etmək uzun və çətin proses olacaqdır.

Ərazilərimizin 27 il ermənilər tərəfindən qanunsuz olaraq işğal edilməsi əsrlər boyu qoruyub saxladığımız dini obyektlərin, muzeylərin, teatrların, kilsələrin, məktəblərin, qədim mağaraların və hətta şəxsi evlərin dağıdılması ilə nəticələndi. Ağdam, Qubadlı, Füzuli, Zəngilan, Cəbrayıl kimi şəhərlər Xirosima tipli xarabalıqlara çevrildi. Kənd təsərrüfatı torpaqları tam yararsız hala düşdü. Ermənilərin meşələri kütləvi məhv etməsi də ekoloji terrorla nəticələndi.

Qələbədən sonra təkə Azərbaycan Ordusu deyil, bütün dünya Qarabağın zəngin və ən firavan bölgələrinin Ermənistan tərəfindən necə məhv edildiyinin şahidi oldu. 2020-ci il oktyabrın 3-də Suqovuşan Azərbaycan Ordusu tərəfindən azad edildikdən sonra 30 ilə yaxın bir müddət ərzində susuz qalan Tərtər çayı yenidən bölgəyə həyat bəxş etməyə başladı.

Azərbaycanın Cənubi Qafqazda sülhün və sabitliyin möhkəmləndirilməsinə yönəlmiş faydalı, yeni regional əməkdaşlıq qurmaq səylərinə baxmayaraq, Ermənistan beynəlxalq humanitar hüquqdan və üç-

tərəfli Bəyanatdan irəli gələn öhdəliklərini yerinə yetirməyib.

Xüsusi narahatlıq doğuran məsələ Ermənistanın azad edilmiş torpaqlarda minalanmış ərazilərin xəritələrini beynəlxalq humanitar hüquqa uyğun olaraq Azərbaycan tərəfinə verməkdən imtina etməsidir.

Müəllif vurğulayıb ki, Türkiyənin, beynəlxalq təşkilatların, ölkəmizdə akkredite olunmuş beynəlxalq və regional qurumların bölgədə əməkdaşlığın qurulmasında və dayanıqlı edilməsində rolu əvəzsiz olacaqdır. Bu baxımdan dünyanın nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarından sayılan, münafiqələrin qarşısının alınması və sülh dialoqunda hər zaman mühüm rol oynayan Avropa İttifaqının bu gün Cənubi Qafqaz regionu ilə əlaqələri mühüm əhəmiyyət bir önəm daşımaqdadır. Bu, regiona səfəri zamanı Avropa İttifaqının (AI) Genişlənmə və Qonşuluq Siyasəti üzrə komissarı Oliver Varhelyinin Azərbaycanda keçirdiyi görüşlərində səsləndirdiyi fikirlərdə də əksini tapıb.

Daha sonra Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel regiona səfəri çərçivəsində Azərbaycanın Avropa üçün önəmini, enerji təhlükəsizliyinə verdiyi töhfəni xüsusi vurğulayıb. Onun görüşlərinin nəticəsi olaraq birgə keçirilən mətbuat konfransında "Avropa İttifaqı Cənubi Qafqazda sülhün bərqərar olunmasında maraqlıdır" fikri regionda sülh, əməkdaşlıq və quruculuqda maraqlı olan ölkəmizin mənafeyi ilə üst-üstə düşür.

Məqalədə xüsusi vurğulanır ki, Azərbaycan üçün ən mühüm nailiyyətlərdən biri Qarabağın incisi kimi tanınan və bölgənin mədəniyyət mərkəzi olan Şuşanın azad edilməsidir. Bildirilir ki, Qarabağda sürətli bərpa və yenidənqurma işləri aparılır. Bildirilir ki, görülən işlərin miqyası burada tezliklə böyük beynəlxalq tədbirlərin keçirilməsi üçün lazımı imkanların yaradılacağına deməyə əsas verir.

Xüsusi qeyd olunmalıdır ki, Azərbaycanda keçirilən mədəniyyətlərarası dünya forumları, UNESCO ilə əməkdaşlıq, beynəlxalq konvensiyaların ölkəmizdə tətbiqi, milli mədəniyyətimizin dünyaya tanıtılmasında göstərilən səylər əsrlərdən bəri dünyanın mədəni irsinə böyük töhfələr bəxş etmiş multikultural Azərbaycan xalqının bu gün də mədəni diplomatiyaya verdiyi dəyərini göstəricisidir. Bu gün doğma Qarabağımızda, Şuşada bu irsin qorunub saxlanması təkə Azərbaycanın deyil, UNESCO-ya üzv dövlətlərin də öhdəliyidir.

Yazıda vurğulanır ki, bölgədəki son hadisələr Azərbaycanın qalib olduğunu və artıq regionda yeni realılıqların yarandığını açıq-aşkar göstərir. Ermənistan indi Azərbaycanın hüquqi və qanuni iddialarını əks etdirən yeni realılıqları qəbul etməli olacaqdır. Beləliklə, sülhü və təhlükəsizliyi qorumağın yeganə yolu region dövlətlərinin qarşılıqlı əməkdaşlığının daha da möhkəmləndirilməsindən keçir.

“44 günün hər biri xalqımızın tarixinə qızıl hərflərlə yazılıb”

“Əlbəttə ki, Azərbaycan xalqının tarixində çox belə qələbələr olub. Yəni, tarixən bizim qələbələrımız çox olub. Sözsüz ki, müasir dövrdə artıq, belə bir mürəkkəb və ziddiyətli bir dövrdə 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılan qələbənin əhəmiyyəti qat-qat çoxdur. Çünki 30 il ərazilərinin işğal olunması faktı ilə barışmayan Azərbaycan nəhayət ötən il sentyabrın 27-də, özü də birbaşa olaraq Ermənistan tərəfindən hərbi təxribatlara cavab olaraq əks əməliyyatlara keçdi və 44 gün ərzində elə bir gün olmadı ki, Ermənistan silahlı qüvvələri, daha doğrusu, Ermənistanın təcavüzkar qüvvələri yuvasına qədər başı əzilə-əzilə qovulmasın.” Bu sözləri SİA-ya verdiyi açıqlamasında Sahil İsgəndərov deyib.

Politoloq vurğulayıb ki, bu baxımdan bu qələbənin Azərbaycan xalqı üçün, Azərbaycan tarixi üçün əhəmiyyəti böyükdür və 44 günün hər biri bizim xalqımızın tarixinə, salnaməsinə qızıl hərflərlə yazılıb.

“Məsələ burasındadır ki, Azərbaycan bu qələbə ilə yalnız öz ərazilərini işğaldan azad etməsini rəsmiləşdirmədi. Azərbaycan bununla erməni faşizminin konkret olaraq daha da geniş qolbudaq atmasının qarşısını aldı. Azərbaycan bununla Ermənistan tərəfinin digər ölkələrə, sərhəd ölkələrə ərazi iddialarının qarşısına siper çəkdi. Çünki biz bilir ki, Ermənistanın ərazi iddiaları yalnız Azərbaycana və Türkiyəyə deyil. Bu ərazi iddiaları həm Gürcüstan, həm Rusiyaya, həm də İrana qarşıdır. Mən ona görə də düşünürəm ki, Türkiyə ilə bağlı məsələlər məlumdur, amma fikrimcə, nə Gürcüstan, nə Rusiya, nə İran arxayın olmamalıdır ki, bu yalnız Azərbaycanın problemi idi və Azərbaycan bu problemi həll etdi. Mən düşünürəm ki, problemlər hələ qabaqdadır və Azərbaycan problemin birinci mərhələsini həll edib. Azərbaycan ərazilərini işğaldan azad edib, amma kimlərsə düşünür ki, gələcəkdə onsuz da hansısa yolla yenə bu erməni faşizmini yenə Azərbaycana qarşı yönəldib özümüz rahatlanacağıq. Onlar belə düşünməsinlər.

Mən düşünürəm, əlbəttə ki, Azərbaycan xalqının bu tarixi qələbəsi konkret olaraq yalnız Azərbaycanda deyil, bütün regionda sülh və əməkdaşlıq üçün yaşıl işıq yandıraraq, geniş yol açıb. Amma məsələ burasındadır ki, bu məsələdə yalnız Azərbaycan, yaxud Türkiyə, ya da Rusiya maraqlı olmamalıdır. Yalnız onlar buna can atmamalıdır. Regionun digər dövlətləri də maraqlı olmalıdırlar. Azərbaycan sözsüz ki, öz ərazilərində dinc quruculuq işlərini, abadlıq işlərinə aparaq, öz məcburi köçkünlərini oraya qaytaracaq və Azərbaycan Prezidentinin qeyd etdiyi kimi, orada bizim işlər daha geniş vüsət alacaq. Amma bu yalnız Azərbaycan üçün deyil. Azərbaycan bunu, digər region ölkələri üçün də bu yolu açıb. Mən düşünürəm ki, konkret olaraq bu məsələnin tarixi əhəmiyyəti bundadır.

Bu qələbənin tarixi əhəmiyyəti ondadır ki, ən azı neçə onilliklərdən sonra Azərbaycan erməni faşizminin başını və quyruğunu elə kəsib ki, o inkişaf eləməsin. Amma sözsüz ki, geosiyasi proseslərdə hər şey daimi deyil. Gələcəkdə kimlərsə, hansısa oyunbazlıqlar kontekstində, yəni yəni-erməni təcavüzünün, erməni faşizminin baş qaldırmasına cəhd göstərsələr, Azərbaycanın demir yumruğu həmi-

şə hazırdır. Amma məsələ burasındadır ki, region dövlətləri də məhz bu kontekstdə Azərbaycanla vahid mövqedən çıxış etməlidirlər. Mən sizi inandırırım, əgər vaxtında, yəni 30 il əvvəl region dövlətlərinin hərəsi öz maraqları kontekstində erməni faşizmini, erməni təcavüzünü dəstəkləməsəydilər, ya region dövlətləri, ya kənarda olan dövlətlər kömək etməsəydilər erməni təcavüzü, erməni faşizmi bu həddə gəlib çatmazdı ki, 30 ildən artıq Azərbaycan əraziləri işğal altında qalardı. Azərbaycan şükürlər olsun ki, öz qələbəsi ilə bunu həll edib.

Bu tarixi əhəmiyyətli qələbə bizim salnaməmizə yazılıb, artıq o salnamədən çıxması deyil və bunun özü gələcək nəsillər üçün də bir növ nümunədir. Bu, bizim gələcək nəsillər üçün bir göstəricidir ki, Azərbaycan həmişə humanist bir dövlət olub, bununla bərabər sülhsevər bir dövlət olub və həmişə ilk növbədə üstünlüyü verib iqtisadi inkişafa, qarşılıqlı səmərəlilik əsasında əməkdaşlığa, onu da bu gün Azərbaycan nüma-

yiş etdirir. Azərbaycan bunu hamıya da təklif edib. Yəni, bu, yalnız Azərbaycanın təklifi deyil. Bu məsələdə Azərbaycanı həm qardaş Türkiyə, həm Rusiya dəstəkləyib.

İndi qaldı digər dövlətlərə, ilk növbədə, Ermənistanla, mən düşünürəm ki, Ermənistanın başqa çıxış yolu olmayacaq. Çünki, Azərbaycanın tarixi qələbəsi Ermənistanı göstərdi ki, Ermənistan yalnız və yalnız xarici havadarları, onları başqalarının üstünə kısırdanların hesabına nə isə əldə edə bilər. Amma indi vəziyyət, beynəlxalq siyasi konyunktura elədir ki, onlar da Ermənistanla bu dəstəyi vermir. Çünki Ermənistanın təcavüzkar siyasətinin girovuna və ümumiyyətlə, həmişə ərazi iddiası siyasətinin girovuna çevrilmək istəmir. Yəni, Ermənistanın ərazi iddialarını heç kim dəstəkləmək istəmir. Niyə istəmir bu? Çünki, Azərbaycan göstərdi ki, həmişə Ermənistanın bu iştahasının qarşısını alacaq, onun dişinin üstündən vurub geri qaytaracaq. Yəni, ola bilər ki, bu gec, ya tez ola bilər, amma gec-tez bu baş verəcək. Bax Azərbaycanın tarixi qələbəsinin əhəmiyyəti bundadır. Yəni, Azərbaycan hamıya, həm Ermənistanla, həm Ermənistanın havadarlarına, həm bu regionda müxtəlif geosiyasi maraqları olan dövlətlərin hamısına göstərdi ki, heç vaxt onlar düşünməsinlər ki, Azərbaycan sakitçiliklə, rahatlıqla oturub torpaqlarının itirilməsinə və ərazilərinin işğalına sakit baxacaq. Gec-tez bunlar bu cavabı alacaq. Amma gec olanda daha güc olacaq. Bax əsas məsələ budur”, deyə politoloq Sahil İsgəndərov bildirib.

İnam Hacıyev

Andrey Koribko: “Ermənistan Azərbaycanı provakasiyaya çəkən regional destabilizatorudur”

Amerikalı politoloq Andrey Koribko “Ca-
liber” analitik mərkəzinə müsahibəsində Qafqazdakı mövcud geosiyasi vəziyyət və gedən proseslər haqda fikirlərini bildirib. Müsahibəni təqdim edirik.

- Sizcə, 44 günlük müharibə Qarabağ münaqişəsinə birdəfəlik son qoydumu?

- Atəşkəsin Rusiyanın vasitəçiliyi ilə Azərbaycan və Ermənistan arasında imzalanmış 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli bəyanatla razılaşdırılmasına baxmayaraq, İrəvanın şərtlərə tam əməl etməkdən imtina etməsi səbəbindən gərginlik hələ də davam edir.

Ermənistan regional nəqliyyat dəhlizlərinin qarşısını almaq istəyir və son bir il ərzində bir neçə sərhəd təxribatı təşkil edib. Hazırda bu problemlər həll edilə bilən görünür. Rusiya İrəvanı bəyanatın şərtlərinə əməl etməyə sövq etməkdə müsbət rol oynaya bilər.

Kreml regional sabitliyin tərəfdarıdır və bunu təhdid edə biləcək hər şeydən çəkinir. Təəssüf ki, Ermənistan yenə də Azərbaycanı təhrik edərək, imzalanmış bəyanatın şərtlərinə tam əməl etməkdən imtina edərək, regional de-stabilizator rolunu oynayır.

Qarabağ problemi həll edilib, amma tam deyil. Qeyd etmək lazımdır ki, bu mərhələdə proses əvvəlkindən daha çox siyasi yolla idarə olunur.

- Hərbi əməliyyatların başlaması və buna uyğun olaraq Azərbaycanın qələbəsi şəxsən sizin üçün gözlənilən idimi?

- Azərbaycanın qələbəsinə heç vaxt şübhə etməmişəm. Onun hərbi üstünlüyü və həqiqətən də torpaqlarının azad edilməsi uğrunda ədalətli mübarizə aparan Azərbaycan hərbiçilərinin döyüş ruhu azadlıq savaşında uğurla taclandırılmalı idi.

Mən, əksər müşahidəçilər kimi, işğalçı Ermənistan qüvvələrini parlaq şəkildə məhv etməyə qədər Azərbaycanın təsirli PUA donanması haqqında bilmirdim. Bu silah əslində bir oyun dəyişdirici idi və savaşı çoxlarının gözlədiyindən çox daha tez bitirdi.

- Ermənistan niyə sülh müqaviləsinin imzalanması prosesini ləngidir?

- Baş nazir Paşinyan, onu əraziləri “satmaqda” günahlandıraraq ultra-millətçi qüvvələr tərəfindən böyük təzyiqləndirilib. Bir çoxları onu müharibədə məğlubiyyətin əsas günahkarı hesab etsələr də, əslində ermənilər ona minnətdar olmalıdırlar. Üçtərəfli atəşkəs bəyanatına imza atmasaydı, Ermənistan silahlı qüvvələri Azərbaycan tərəfindən tamamilə məhv ediləcəkdi. Paşinyan bununla razılaşaraq Ermənistan ordusunun qalıqlarını xilas etdi.

Buna baxmayaraq, Paşinyana qarşı əraziləri “satmaq” ittihamları bir çox uğursuzlar üçün cazibədar, çünki bu, müharibənin nəticələrinin gələcəkdə nə vaxtsa yenidən nəzərdən keçirilə biləcəyinə dair yalan ümid verir, təbii ki, əgər hakimiyyətə bir millətçi lider gətirə bilsələr.

Sualınıza qayıdaraq deyim ki, Paşinyan ultramillətçi qüvvələrin idarəolunmaz iğtişaslara səbəb olacağından və hətta sülh müqaviləsi imzalayacağı təqdirdə ona qarşı öz “rəngli inqilabını” təşkil edə biləcəyindən qorxur.

İmzani niyə gecikdirdiyini bu izah edir. Çox güman ki, silahlı qüvvələrinin sədaqətini qiymətləndirir, çünki içərisində ona qarşı çevriliş planlaşdırmağa cəhd edə biləcək ultranasionalist ünsürlər var, baxmayaraq ki, indi bu risk əvvəlkindən qat-qat aşağıdır. Paşinyan sülh müqaviləsi imzalamağa qərar versə, silahlı qüvvələrin və polislin üsyan etməyəcəyinə və hər hansı bir “rəngli inqilabı” effektiv şəkildə boğa biləcəyinə tam əmin olduqda bunu edəcək.

- Sizcə, yaxın gələcəkdə yeni müharibənin baş verməsi ehtimalı varmı?

- Məncə yoxdur. Azərbaycanla Ermənistan arasında yeni müharibənin başlayacağı ehtimalı azdır. Bu halda erməni ordusunun kiçik qalıqları da tamamilə məhv ediləcək. Rusiya bunu bilir və buna görə də Ermənistanın ultra-millətçi intihar impulslarının qarşısını almaq üçün əli-əli-əli gələni edəcək.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

"Zabit qabaqda olar deyib, könlü XTO-yə qoşuldu"

"Şəhidlər ölməz, vətən bölünməz", - deyiblər. Müdrik ifadədir. Torpağı bölünməyə qoymayan igid, ərən oğullarımız var və heç zaman Odlar Diyarı parçalanmaz, yağının işğalında qalmaz. Özü də sayı minlərlə, milyonlardır ərənlərimizin. "Vətən dardadır" sözünü eşidər-eşitməz onun səsinə səs verib, bu torpağın hər qarışı var olsun, - deyər, onu qanları ilə suvaran oğulların diyarı olan bu məmləkət heç zaman basılmaz. 44 günlük Vətən müharibəsində torpaq uğrunda mücadiləyə qalxaraq, erməni işğalında olan torpaqlarımızın azad olunması yolunda od-lov içində atılan övladlarımızla yaşadığımız yüzilliyin Zəfər tarixini yazdılar. Müharibənin dəhşətlərinin nə olduğunu bilsələr də Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandanın çağırışına cavab olaraq, bir yumruq ətrafında birləşdilər. Sanki bu günü çoxdan gözləyirmiş kimi. Bəli, bütün vətən övladları bu çağırışı səbirsizliklə gözləyirdilər. Buna ac, möhtac idilər. Axı, işğalda olan əzəli torpaqlarımız öz sakinlərinin yolunun səbirsizliklə gözləyirdi. Dövlət başçısının həyata keçirdiyi siyasət nəticəsində hər açılan günümüz bizi bu torpaqlara bir addım da yaxınlaşdırırdı.

"TƏKİ VƏTƏN SAĞ OLSUN!";- DEYİRLƏR

Vətən müharibəsində iştirak edən oğullarımız sırasında Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin leytenantı, sonralar isə Vətən müharibəsinin şəhidi kimi tariximizə düşəcək Ceyhun Zeynal oğlu Dünyamalıyev də adı var. "Zabit qabaqda olar deyib", könlü XTO-yə qoşuldu Ceyhun Dünyamalıyev. Maraqlıdır, igid oğullarımızdan biri olan Ceyhunun həyat yolu haradan və necə başlayıb? Belə oğulların həyat hekayəsini və rəqləndikcə ana laylasından, ana öyüdündən vətənə olan sevginin aşılandığını görürük. Mərd, qorxmaz analarımız beşik başından övladlarına vətən sevgisini ötürərək, onları mübariz, qorxmaz, vətənə əmanət olaraq böyüdürlər. Kim bilir gələcəkdə hansı bir keşməkeşli həyat onları gözləyir. Tariximizdən bizə belə anaların fədakarlığı aşılanır. Belə analar heç aman əylməzlər, vüqarları ilə dünya qadınlarına nümunə olublar. Bu gün şəhid anası olan ANALARımız kimi. Hansının qapısını döysək, məğrur bir ana ilə qarşılaşacağıq. "Təki vətən sağ olsun!";- deyirlər. Nə qədər böyük hikmət var bu ifadə. Qürur var bu anaların simasında, səsinde. Sinmayan qürur qarşısında baş əyirsən, səcdə edirsən. İlahi, anadakı vüqara, gücə sənə bax! Üç rəngli Azərbaycan bayrağına bürünmüş oğul cəsədini necə qarşılayır. Oğulu vətən üçün böyütmüşəm,- deyirlər. Ceyhun Zeynal oğlunun anası kimi. Bir ana ilə həmsöhbət olmaq, onun hissələri qarşısında davam gətirmək çətin olsa da Azərbaycan Qadınının haqqında deyilən fikirlərin necə də yerində söyləndiyinin şahidi olursan. Ceyhunun anası Gülnarə Dünyamalıyevanın fikirlərini "Səs" qəzeti üçün qələm almaq, ana hissələrini milyonlarla oxucularla bölüşmək məsuliyyətdir. Ana danışır və onun simasında, çöhrəsində yaranan ifadələri duymaq və yeri gələndə bu hissələri də qələmə almaq məqamıdır. Sanki dünyanın iki zolağı, iki hissi gezir bu dünyada. Kədər

və sevinc. Övlad itkisi, digər tərəfdən isə Şəhidlik zirvəsi, tarixi Zəfərimiz. Hər kəsə, hər xalqa nəsib olmayan bir yüksəklik, bir Qələbəlik. Ana danışır. Ceyhun Dünyamalıyevin dünyaya gəlməsindən, aldığı təhsildən söz açır.

ŞƏHİDLƏRİMİZ BİZİM SINMIŞ VÜQARIMIZI ÖZÜMÜZƏ QAYTARDILAR

İndi hər ili çözlədikcə bir obraz göz önünə gəlir: məktəbli, tələbə, hərbiçi, ŞƏHİD. Bir insanın ömür naxışdır. 1996-cı il oktyabrın 15-də Naxçıvan Muxtar Respublikasının

vuruşdu, qanı, canı bahasına Qarabağımızı erməni işğalından azad etdi. Telefon danışığımız zamanı deyirdi ki, zabit qabaqda olmalıdır. O, çox mübariz və qətiyyətli idi. Bütün müsbət xarakteri, xoş ünsiyyəti ilə təkə ailəsi tərəfindən deyil, onu tanıyan hər kəs tərəfindən sevilirdi. İndi isə övladımı bütün Azərbaycan tanıyır və onunla qürur duyur. Bütün şəhidlərimiz bizim qürur və iftixar mənbəyimizdir. Onların əziz xatirəsi bizlərin qəlbində daim yaşayacaq. Bir ana kimi istəyirəm ki, xalqımız qəhrəman şəhidlərimizi hər zaman, hər an yad etsin, gənclərimiz öz əməlləri ilə onların adlarını daim uca tutsunlar. Şəhidlərimiz bizim sinmiş vüqarımızı özümüzə qaytardılar, ən şirin pay olan öz canlarını bu Vətən uğrunda, bu xalq uğrunda fəda etdilər. Bütün dünya bu cəsəretə, bu qəhrəmanlığa və dəyanətə şahidlik etdi. Bütün dünya gördü ki, Azərbaycan xalqı heç

Qeyd edək ki, müharibədə göstərdiyi igidliyə görə, vətən oğlu Ceyhun dövlətimiz tərəfindən bir neçə orden və medallara layiq görülüb. Azərbaycanın ərəzi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 15.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən, Ceyhun Dünyamalıyev ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edilib. Azərbaycanın Şuşa rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 29.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən, ölümündən sonra "Şuşanın azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edilib. Azərbaycanın Kəlbəcər rayonunun işğal-

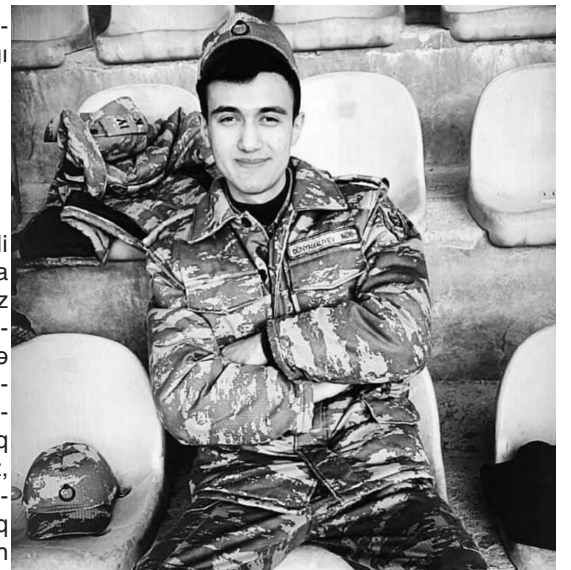
"Şəhadətə qovuşan oğullarımızı bütün Azərbaycan tanıyır"

bir zaman sınımayacaq, əyilməyəcək, öz qətiyyəti və əmkarlığı ilə əsl nümunədir".

ŞƏHİD ANALARININ YEGANƏ TƏSƏLLİSİ TARİXİ ZƏFƏRİMİZDİR

Şəhid anası, həmçinin bildirdi ki, Ceyhunun və onun simasında bütün şəhidlərimiz daim xalqımız tərəfindən xatırlanmalı, yad edilməli, onların qəhrəmanlıqları və cəsəretləri bütün dünyaya göstərməlidir: "Biz şəhid anaları və şəhid ailələri o zaman təsəlli tapırıq ki, bizim övladlarımız Vətənimiz, torpağımız uğrunda vuruşub, canını fəda edib. Şəhidlərimiz haqq mübarizəsində ən uca zirvə olan şəhadət zirvəsinə ucalıblar. Onlar

Culfa şəhərində anadan olub. Gülnarə ana deyir ki, Ceyhun çox ağıllı, tərbiyəli, savadlı övlad idi: "Biz bir valideyn kimi hər zaman ondan razı olmuşuq. Ailədə də, məktəbdə də hər zaman özünü nümunəvi şəxs kimi aparıb. Orta məktəbdə oxuyarkən öz savadı və nizam-intizamı ilə hər zaman məktəb kollektivinin sevimlisi olub. Daha sonra orta məktəbi bitirdikdən sonra Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyde və Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində (AAHM) ali hərbi təhsil alıb. Bu illər ərzində də hər zaman bizlərdən uzaqda olmasına baxmayaraq, qayğısını, diqqətini ailəsindən əsirgəməyib. Daha sonra Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə xidmət etməyə başlayıb. Ceyhun çox vətənpərvər övlad idi. Hər zaman deyirdi ki, biz tarixi torpaqlarımızı düşmən tapdığından azad etməliyik".

BÜTÜN DÜNYA BU CƏSƏRƏTƏ, BU QƏHRƏMANLIĞA VƏ DƏYANƏTƏ ŞAHİDLİK ETDİ

Ana oğlunun söylədiklərini danışdıqca bitib-tükənmir. Bir insanın vətən sevgisindən danışır. Ömründən düşən yarpaqları oğul ömrünə calamışdı. İndi isə şəhid oğuldan danışır. Mərd övladından, xalqın övladından, Vətən oğlundan. Gülnarə ana dünyənə boylanır. Ceyhunun söylədi fikirləri bizimlə bölüşür. "Qarabağ bizim əbədi və əzəli torpağımızdır, biz bu işğalla heç bir zaman barışa bilmərik" - deyirdi Ceyhun həmişə. Ana danışır. Sanki bir dastan söyləyir bizlərə: "44 günlük Vətən müharibəsi başlayanda Ceyhun da digər qəhrəman oğullarımız kimi Vətənimizin müdafiəsinə qalxdı,

heç bir zaman unudulmamalı və gələcək nəsillərə tanıtılmalıdır. Bizlər şəhid balalarını yad edildikdən, xatırlanarkən rahatlıq tapırıq. Şəhid yoldaşını unutmayan və onun əziz xatirəsinə ehtiram əlaməti olaraq Azərbaycanın hərbi pilotları səmada olarkən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin şəhid leytenant Dünyamalıyev Ceyhun Zeynal oğlunun şəərəfinə onun adı yazılmış vərəqi səmada nümayiş etdirmələri bizlər üçün çox qürurverici oldu".

Şəhid anası daha sonra bütün şəhidlərimizə Allahdan rəhmət, qazilərimize cansağlığı arzuladı. Bildirdi ki, Qarabağ bizim tarixi torpağımızdır və qəhrəman oğullarımızın sayəsində əzəli torpaqlarımız yenidən bizlərə, əsl sahiblərinə qaytarıldı. Artıq Qarabağımızı heç bir qüvvə bizdən qopara bilməz. Çünki o torpaqlara neçə-neçə igid, qəhrəman övladımızın qanı tökülüb. O torpaqlar bizim üçün müqəddəsdir və hər zaman belə olacaq". Azərbaycan Ordusunun leytenantı olan Ceyhun Dünyamalıyev 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərəzələrin azad edilməsi və Azərbaycanın ərəzi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Murovdağ döyüşlərində, Cəbrayıl, Füzuli, Zəngilan, Hadrut, Qubadlı, həmçinin Şuşanın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə savaşıb. Ceyhun Dünyamalıyev noyabrın 8-də Şuşa döyüşləri zamanı şəhid olub. Doğulub, boya-başa çatdığı Culfa şəhərində dəfn olunub.

"ŞƏHİDLƏRİMİZİN RUHU İNDİ ŞADDIR, ÇÜNKİ TORPAQLARIMIZ AZADDIR"

dan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 29.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən, Ceyhun Dünyamalıyev ölümündən sonra "Kəlbəcərin azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edilib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 24.06.2021-ci il tarixli Sərəncamına əsasən, Ceyhun Dünyamalıyev ölümündən sonra "Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edilib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 24.06.2021-ci il tarixli Sərəncamına əsasən, Ceyhun Dünyamalıyev ölümündən sonra "İgidliyə görə" medalı ilə təltif edilib. Gülnarə xanım söhbətinin sonunda dedi ki, Ceyhun Dünyamalıyev və onun kimi qeyrətli oğullarımızın şəhadəti təbii ki, bizlər üçün olduqca kədərli. Ana üçün çox böyük dərd: "Lakin bizlər, həm də qürurluyuq, ona görə ki, torpaqlarımız 30 ilə yaxın bir müddətdir qaldığı əsarətdən xilas olunub. Prezidentimiz, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müzəffər və vətənpərvər ordumuz bizlərin torpaq həsrətinə son qoyaraq, bizlərə dünya boyda sevinc və iftixar hissələrini yaşatdı". Ceyhun Culfada dəfn olunub, - deyir Ana. Hər gün insanlar onun və digər şəhidlərimizin məzarını ziyarət etmək üçün oraya axın edirlər: "İnanıram ki, şəhidlərimizin ruhu indi şaddır. Çünki torpaqlarımız azaddır".

Nəzakət Ələddinqızı

"Makron Ermənistanı dəstəkləmək istəyirdi. O nə əldə etdi? Heç nə"

ABŞ və Qərb koalisiyası Əfqanıstanı tərk etdikdən sonra bir çox ekspert Qərbin postsovet məkanında fəallığının zəifləyəcəyini proqnozlaşdırdı. Amma bu, hər-halda Cənubi Qafqazda baş vermədi. Qərb Ermənistandakı fransalı və amerikalı diplomatların köməyi ilə öz fəallığını göstərir.

"İki sahil" xəbər verir ki, rusiyalı tanınmış yazıçısı, siyasi və ictimai xadim, İzborsk klubunun quru-

də var. Müasir postsovet, Asiya məkanı çox çətin rəqabət yeridir. Orada Çin, Avropa (əsasən anqla-

cularından biri və sədri Aleksandr Proxanov Oxu.Az-a müsahibəsində bildirib ki, Qərb postsovet məkanına Sovet İttifaqının tənəzzülündən və Rusiyanın bu ölkələri tərk etməsindən dərhal sonra gəlib.

"Moskva geri dönməyə çalışır, amma başa düşmək lazımdır ki, boşluq dərhal Qərb tərəfindən dolduruldu. Sonra başqa bir rəqib gəldi - Çin. İndi burada Türkiyə

saxslar) və Türkiyə mübarizə aparır", - deyər Aleksandr Proxanov qeyd edib.

- Cənubi Qafqazda Rusiya və Türkiyə kifayət qədər yaxından əməkdaşlıq edir. Söhbət Qarabağdan gedir. Rusiya-Türkiyə Birgə Monitoring Mərkəzi yaradılıb.

- Rusiya ilə Türkiyə arasında əməkdaşlıq mürəkkəb və eyni zamanda pragmatikdir. Rəqabət var. Xatırlayaq ki, Türkiyə Krımı Rusiya ərazisi kimi tanımır. Amma eyni zamanda bir sıra digər məsələlərdə də əməkdaşlıq edirik. Moskvanın xoşuna gəlir ki, Ankara Rusiyadan silah sistemləri alaraq Qərblə toqquşmalara getməyə hazırdır. Turistlərimiz Türkiyəyə gedir. Rusiya bir vaxt-

lar Türkiyə tərəfinə çevriliş ehtimalı barədə xəbərdarlıq etmişdi. Ancaq bir Rusiya təyyarəsi də vuruldu. Yəni, bu, ziddiyyətli münasibətlərin ən çətin qarışığıdır.

Qarabağa gəlincə, orada vəziyyət sabitdir. Və bu sabitlik Türkiyənin iştirakı olmadan əldə ediləməyib, çünki Ankara Azərbaycan siyasətində mühüm rol oynayır. Mövcud sabitlik yalnız Rusiya, Türkiyə və Azərbaycanın əldə etdiyi kompromisin olduğu halda mümkündür.

- Bəs Qərbin Qarabağ probleminin həll olunduğunu qəbul etmək istəməməsinə nə ilə izah etmək olar?

- Onların əlləri boş qaldı. İndi

Qərb də nə istəsələr deyə bilərlər.

Xatırlayaq ki, həmin Fransa prezidenti Emmanuel Makron keçən ilki müharibə zamanı Ermənistanı dəstək olmaq istəyirdi. O nə əldə etdi? Heç nə. Buradakı digər xarici oyunçular Rusiya və Türkiyədir.

Hətta o erməni qüvvələri ki, Qərbə rəğbət və Rusiyaya düşmən münasibət bəsləyir, Azərbaycana münasibətlərini nəzərə almasaq belə, Qərbə, ABŞ və ya Fransadakı olan "böyük erməni diasporu"na olan ümidlərinin boşa çıxdığını başa düşdülər.

Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin müdrik rəhbərliyi ilə xalqımızın misilsiz birliyi və ordumuzun rəşadəti, yüksək döyüş ruhu 44 günlük ədalətli Vətən müharibəsində Azərbaycana möhtəşəm Zəfər qazandırdı. Rəşadətli ordumuz təcavüzkar Ermənistanın silahlı qüvvələrini darmadağın edərək Qarabağı yağlı düşməndən təmizlədi və işğalçı ölkəni kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur etdi. Tarixi ədalət bərpa olundu.

Bu gün işğaldan azad olunmuş bütün ərazilərimiz böyük Zəfərin sevinc və təntənəsini yaşayır. Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda başlanan quruculuq işləri gündən-günə sürətlənir, genişmiqyaslı layihələr uğurla icra olunur. İnfrastrukt-

**QARABAĞA
BÖYÜK
QAYIDIŞ**

Atılan addımlar öz bəhrəsini verir - Böyük Qayıdış

baxımdan bölgənin digər iqtisadi fəaliyyət sahələri ilə yanaşı, çoxşəxli aqrar potensialı var. Bu iqtisadi rayonda üzümçülük, tütünçülük, pambıqçılıq, baramaçılıq, arıçılıq meyvə-tərəvəz, bostançılıq və heyvandarlığın inkişafı üçün yetərincə imkanlar mövcuddur. Ənənəvi sahələrlə yanaşı, bölgədə kartof, tərəvəz, bostan və yem bitkiləri əkinlərinin genişləndirilməsi imkanları da böyükdür. Prezidentimiz daim vurğulayır ki, azad edilmiş torpaqlarda kənd təsərrüfatının inkişafı sistemli xarakter almalıdır: "Hökumət, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi bəri başdan prioritetlər seçməlidir. İlk növbədə, ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün hansı məhsullar əkilməlidir? Azad edilmiş torpaqların həm bitkiçilik, həm də heyvandarlıq sahəsində çox böyük potensialı var".

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə sosial-iqtisadi, humanitar, təşkilati və digər təxirəsalınmaz məsələlərin həlli, eləcə də bu sahədə fəaliyyətin əlaqələndirilməsi məqsədilə səlahiyyətli dövlət orqanlarının rəhbər şəxslərindən ibarət formalaşdırılmış Əlaqələndirmə Qərarlarının nəzdində fəaliyyət göstərən İdarələrarası Mərkəzin iqtisadi məsələlər üzrə işçi qrupunun məlumatına görə, 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra Füzuli rayonunun azad olunmuş 600 hektar kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahəsində taxıl becərilib və məhsul tədarük edilib. Həmçinin cari ildə rayonun 288,8 hektar ərazisində şəkər çuğunduru ekilib və həmin torpaqların 78,8 hektarı işğaldan azad edilmiş əraziləri əhatə edir. Füzuli rayonunun işğaldan azad edilmiş Seyidmahmudlu kəndi ərazisindəki minalardan təmizlənməsi həmin torpaqlarda şəkər çuğunduru ilk dəfədir becərilir və yüksək məhsuldarlığa nail olunub. Belə ki, şəkərlilik faizi 15-16 faiz göstərici ilə hər hektardan 55-60 ton məhsul yığılıb və bugünə kimi 1800 tona yaxın məhsul tədarük edilib. Rayon üzrə bu göstərici 3600 tondur. Sahələrdə şəkər çuğunduru yığımını davam edir.

Göründüyü kimi, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə həyata keçirilən bərpa və yenidənqurma işləri gündən-günə sürətlənir və geniş vüsət alır. Görülən bütün işlər xalqımız tərəfindən böyük minnətdarlıq hissi ilə qarşılanır və dəstəklənir.

Zahid Rza

Hava çirkliliyinin səbəb olduğu daha bir global problem - ŞOK STATİSTİKA

Son araşdırmalara görə, hava çirkliliyi dünyada hər il təxminən 6 milyon körpənin vaxtından əvvəl, 3 milyon körpənin isə həddən çox kilolu doğulmasına səbəb olur. SİA xəbər verir ki, havanın çirklənməsinin insan sağlamlığına zərərli araşdırmalar sayəsində ortaya çıxır.

Nəhayət, mütəxəssislər çirklənməyə məruz qalmanın erkən doğumlara səbəb olan ən böyük faktorlardan biri olduğunu bildirirlər.

Hər il 15 milyon yeni doğulan körpənin ölümünün əsas səbəbləri;

Bundan əlavə, hər il dünyada 15 milyon yeni doğulan körpənin ölümünün əsas səbəbi kimi hava çirkliliyi göstərilir. Çoxsaylı elmi araşdırmaların nəticələrini birləşdirən tədqiqatçılar 204 ölkədə daxili və çöl çirkliliyinə aid 108 sənədi təhlil ediblər. Ən son nəticələrə görə, əsasən kömür və ya odun kimi bərk yanacaq ilə işləyən sobaların yaratdığı daxili hava çirkliliyi 2019-cu ildə hamiləliklərin ümumi çirklənmə yükünün təxminən üçdə ikisini təşkil edib. Tədqiqatçıların dediklərinə görə, bu hal xüsusilə Cənub-Şərqi Asiya və Saharalıtı Afrikanın bir hissəsi kimi inkişaf etməkdə olan yerlərdədir.

"Qapalı məkanda hava çirkliliyi açıq havadan daha çox zərər verə bilər"

Kaliforniya Universitetinin epidemioloqu, San-Fransisko və Plos Medicine jurnalında dərc olunan məqalənin baş tədqiqatçısı Rakeş Qoş "Fərdi şəkildə qapalı məkanda hava çirkliliyinə məruz qalmaq açıq havaya nisbətə daha təhlükəlidir" - deyib. Hava çirkliliyi ümumiyyətlə 2,5 mikrondan az olan hissəciklərə məruz qalmaqla ölçülür. Nəfəs aldıqda bu hissəciklərin kiçik ölçüsü qana nüfuz edir və potensial olaraq geniş sağlamlıq problemlərinə səbəb olur.

Dünya əhalisinin 92 faizindən çoxu hava çirkliliyinə məruz qalır

Dünya əhalisinin 92 faizindən çoxu havanın keyfiyyəti Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının təyin etdiyi limitlərin altında olduğu bölgələrdə yaşayır. Təxminən 49 faizi də eyni dərəcədə yüksək daxili hava çirkliliyinə məruz qalır.

Cənub və Şərqi Asiya kimi bölgələr ən çirklili, Banqladeş, Çin, Hindistan və Pakistan dünyanın ən çirklili 50 şəhərindən 49-na ev sahibliyi edir. Son illərdə dünyanı əhatə edən meşə yanğınları, əkinçilik yanğınları və toz fırtınaları da sıx hava çirkliliyinə səbəb olur.

Aysel Məmmədova

tarixi xarakterli tədbirlər- su, elektrik, istilik və s. təchizat sahələrində ciddi addımlar atılır. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə dövlət başçısının dediyi kimi, enerji sahəsindən başqa ikinci vacib sahə yol infrastrukturudur. İlk növbədə bütün kommunikasiyaların, neqliyyat magistralınının açılması məsələsini həll etmək, yeni yollar inşa etmək istiqamətində genişmiqyaslı layihələr uğurla icra olunur. Başlanğıcını Hacıqabul-Mincivan-Zəngəzur dəhlizi magistral avtomobil yolundan götürməklə Qarabağımızın tacı olan Şuşa şəhərinə qədər uzanan. Zəfər yolunda artıq son tamamlama işləri aparılır. Bununla yanaşı, Bərdə-Ağdam avtomobil yolu tikilir. Paralel olaraq Füzuli-Şuşa magistral yolu, Horadiz-Ağbend, Zəngilan-Qubadlı-Laçın, Füzuli-Hadrut, Füzuli-Cəbrayıl yolları çəkilir. Kəlbəcərə rahat çatmaq üçün Göygöldən Ömər aşırımını üzrə yol çəkilir. Bundan başqa, dövlət başçısının dediyi kimi, Kəlbəcər, Laçın rayonlarında hərbi əhəmiyyətli yollar çəkilir. Bu yolların ümumi uzunluğu 700 kilometrə qədərdir. Təbii ki, strateji və sərhəddə öz mövqelərimizi möhkəmləndirmək nöqtəy-nəzərindən bu yolların çox böyük əhəmiyyəti var.

Qarabağ tarixən geniş və münbit torpaq sahələrini əhatə edib. Bu

Şəhidlər qürur yerimiz, and yerimizdir!

Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə aparılan 44 günlük Vətən müharibəsində canından keçmiş Qəbələ oğullarının - Topbağ kənd sakini Hakim Baxışovun, Böyük Pirəli kənd sakini İsmayıl Qurbanovun və Nic qəsəbə sakini Elşən Dəmirlinin şəhadətə yüksəlmələrinin ildönümüdür. Bu münasibətlə rayon icra hakimiyyətinin, YAP Qəbələ rayon təşkilatının, hüquq-mühafizə orqanlarının, idarə, müəssisə, təşkilatların rəhbərləri və şəhidlərin təhsil aldıkları məktəblərin kollektivi hər üç şə-

hidin məzarını ziyarət edib, üzünə gül dəstələri düzülərək xatirələri anılıb, ruhlarına dualar oxunub. Ziyarət zamanı vurğulanı ki, Azərbaycan xalqı Vətən torpaqları uğrunda mətanətlə döyüşən, bu yolda Şəhadət zirvəsinə ucalan və tarixi, möhtəşəm Qarabağ Zəfərinə imza atan Hakim Baxışov, İsmayıl Qurbanov və Elşən Dəmirlisi kimi cəsur, fədakar övladlarının əziz xatirəsinin daim uca tutacaqdır.

Sonra tədbir iştirakçıları hər üç şəhidin ailəsini ziyarət edib Qəhrəman Şəhidlərimizin valideynləri və ailə üzvləri dövlətin bütün struktur-

ları və cəmiyyət üzvləri tərəfindən onlara göstərilən yüksək diqqət və qayğıya görə təşəkkür edərək, Vətənin adını ucaldan və xalqımıza misilsiz çələbə sevincini bəxş edən övladları ilə fəxr etdiklərini bildiriblər. Həmçinin, şəhid ailələrinin üzvlərinin gündəlik qayğıları ilə maraqlanıblar və Azərbaycanımıza yüksək fəxarət, şərəf gətirən bu ailələri daim xüsusi diqqət mərkəzində saxladıklarını bildiriblər. Şəhidlərin ailə üzvləri dövlət tərəfindən göstərilən diqqət və qayğıya görə Ali Baş Komandan

İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya minnətdarlıqlarını bildiriblər. Bütün Şəhidlərimizə Allahdan

rəhmət diləyirik. Ruhunuz şad olsun, Vətənimizin qəhrəman oğulları!

RƏFIQƏ HÜSEYNOVA

“Şəhid ailələrinə qayğı” aksiyası davam edir

sinə həsr olunmuş bulaq abidə kompleksinin açılışı olub.

Mərasimdə Şabran Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı Asif Hüseynov, YAP Şabran rayon təşkilatı sədrinin səlahiyyətlərini icra edən Mehdi Balabəyov və digər əməkdaşlar, o cümlədən rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri iştirak ediblər. Çıxış edənlər şəhidin şə-

YAP Şabran rayon təşkilatında “Şəhid ailələrinə qayğı” aksiyası davam edir. SİA-nın məlumatına görə, Rayon təşkilatının nümayəndələri Vətən müharibəsi qəhrəmanları-Abbasov Ağababa Səfər oğlu və Şükürov İlyas Qənbər oğlunun şəhid olmalarının ildönümü ilə əlaqədar onların ailələrini ziyarət edib, qayğıları ilə

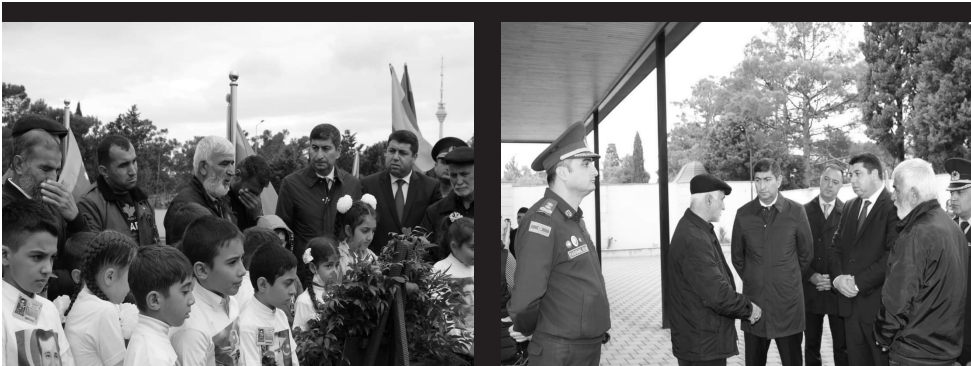

maraqlanıblar. Sonra Şabran rayon Gülemlı kəndində şəhid Şükürov İlyasın əziz xatirə-

rəfli ömür və döyüş yolundan danışdıblar.

RƏFIQƏ

Şəhid hərbi qulluqçuların məzarları ziyarət edilib

YAP Biləsuvar rayon təşkilatının əməkdaşları şəhid ailələrini ziyarət edib

Yeni Azərbaycan Partiyası Biləsuvar rayon təşkilatı sədrinin səlahiyyətlərini icra edən Aqşin Bağirov və təşkilatın əməkdaşları 44 günlük Vətən müharibəsində vətənimizin müdafiəsi uğrunda öz canından keçən Biləsuvar rayon Bəydili kəndindən olan şəhid Gözəlzadə Ceyhun Nazim oğlu və şəhid Bağırılı Hikmət Qəhrəman oğlunun ildönümləri ilə əlaqədar olaraq ailələrini ziyarət ediblər.

Daha sonra şəhidlərin məzarları ziyarət edilib və dərin ehtiramla yad edilərək üzərlərinə tər gül dəstələri qoyulub.

Şəhid hərbi qulluqçuların Yasamal rayonunda yerləşən 2-ci Fəxri Xiyabandakı məzarları ziyarət edilib, ruhlarına dualar oxunub. SİA-nın məlumatına görə, anım mərasimində iştirak edən Yasamal Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Elşad Həsənov qeyd edib ki, Həmidəğa Hüseynzadə müharibədə göstərdiyi rəşadətə görə, “Qarabağ” ordeni, “Vətən uğrunda”, “Kəlbəcərin azad olunmasına görə” medalları, Rəşad Mikayılzadə isə “Döyüşdə fərqlənməyə görə”, “Xocavəndin azad olunmasına görə” və “Füzulinin azad olunmasına görə” medalları ilə təltif ediliblər. E.Həsənov Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin məqsədyönlü siyasəti sayəsində şəhid ailələrinin dövlət qayğısı ilə əhatə olunduqlarını vurğulayıb.

Mərasimdə çıxış edən şəhidin yaxınları öz xatirələrini bölüşüblər, diqqət və dəstəyə görə ölkə rəhbərliyinə təşəkkürünü bildiriblər.

Anım mərasimində YAP Yasamal rayon təşkilatının sədri Bəxtiyar Nəbiyev, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Yasamal rayon İdarəsinin reisi

Ramin Şükürov, Yasamal Rayon İcra Hakimiyyəti aparatının əməkdaşları və Yasamal Bələdiyyəsinin rəhbərliyi, şəhidlərin döyüş yoldaşları və rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri iştirak ediblər.

USAİD Azərbaycanı saymır və ərazi bütövlüyünü şübhə altına alır!

Ölkəmizdən qovulan Soros fondunun qolu sayılan bu qurumun kirlə əməlləri faktlarla sübuta yetirilib və bu gün də yetirilməkdədir

Hazırkı dövrə qədər USAİD-in anti-Azərbaycan xarakterli rəhbəri və bu qurumun əslində erməni lobbicilərinin pərdəarxası fəaliyyətləri haqqında dəfələrlə, eləcə də 100%-lik sübutlarla yazdığımızı baxmayaraq, Samanta Pauerin ölkəmizdəki nümayəndəliyi hələ də öz fəaliyyətini davam edir. Üstəlik, bu azmış kimi, açıq şəkildə Azərbaycan dövlətinə, Xalqına qarşı hörmətsizlik və sayğısızlıq nümayiş etdirir. Bu qurumun əsas kökünü hazırda Ağ ev administrasiyasının və Bayden rəhbərliyi, yəni qondarma erməni soyqırımının qəbul edildiyi bir zümrə ilə bağlı olduğu barədə də kifayət qədər yazılıb və məlumatlar verilib.

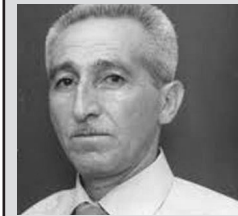
Lakin hər bir mühüm məsələyə əhəmiyyətsiz yanaşmanın sonradan fəsadlar verə biləcəyi ehtimallarının da yüksək olacağını düşünərsək, bir daha USAİD adlı ermənipərəst qurumun daha bir kirlə, antitürkçülüyə, anti-Azərbaycançılığa doğru hesablanmış əməlinin ifşa edilməsinin tam za-

köçürülmüş (ingilis dilində "displaced" termini istifadə edilib-R.R.) şəxsin Ermənistanla gəlməsi nəticəsində yaranmış kompleks humanitar böhrana səmərəli cavab tədbirləri görməkdən ötrü öz proqramlarının adaptasiyasını davam etdirir..."

Məktubun tam mətnini aşağıda oxuya bilərsiniz:

məktubda həmçinin qeyd olunub ki, 1998-2020-ci illər ərzində USAİD separatçı-quldur rejimə 48 milyon ABŞ dolları məbləğində yardım göstərmiş. Separatçı quldur rejimi məhz həmin maliyyə vəsaitləri hesabına işğal olunmuş ərazilərdə mürəkkəb müdafiə istehkamları qurub, silahlanıb. Vətən müharibəsində isə Azərbaycan Ordusu məhz həmin istehkamları fəth

Təhmasib Novruzov

Səngiməyən İran məsələsi

İran fars rejimi buyuzunu türkün çomağına sirtməkdə davam edir. Azərbaycanın həm siyasətini, həm ictimai fəalları da mövzu ilə bağlı davamlı fikirlərini səsləndirməkdədirlər. Nələr baş verir? Bu söz davası sonda necə nəticələnə bilər? Tarix açmaq istəmirəm. Ancaq həm farslara, həm indi İran adlanan ölkədə yaşayan, farslar tərəfindən manqurtlaşdırılmış sapı özümüzün olan baltalara, həm də içimizdəki xurafat qurbanlarına qısa bir xatırlatmaya ehtiyac görürəm.

İndi İran adlanan bu ölkənin tarixini bilməyənlərə və ya bilməməzliyə vuranlara bu xatırlatmalar hava, su qədər vacibdir. Çox qədimlərə getmərim. Eramızın 10-cu əsrindən 1920-ci illərə qədər, yəni min illik bir dövr ərzində bu ölkəni idarə edən bir fars hökmdarı adı kimsə çəkmə bilirmi? Böyük Səlcuqlardan başlamış Ağqoyunlu, Qaraqoyunlu, Səfəvi, Əfşar, Qacar dövlətlərinin hamısı türk dövlətləri deyilmi? Ötən əsrin əvvəllərindən başlayaraq bəzi dünya güclərinin anti-türk siyasətinin tərkib hissələrindən biri də İranda türk hakimiyyətinə son qoyub fars hakimiyyəti yaratmaq oldu və nə yazıqlar ki, buna nail oldular. Səttar xanı, Bağır xanı, Şeyx Məhəmməd Xiyabanini fiziki məhv edərək, bu ölkədə demokratik, sivil bir dövlət yaradılmasına mane olan bu güclər bununla sübut etdilər ki, onlara demokratiyadan daha çox türk dünyasını parçalamaq siyasəti öndədir. Hətta hakimiyyətə gətirmək üçün onlara vassallıq edəcək bir zətlə, köklü adam tapmadıqlarından Hollandiya və İngiltərə səfirlərinin atlarına qulluq edən, əsil şəcərə soyadı Palani olan mehtər Rza adlı birini Rza Şah Pəhləvi adı ilə taxta çıxardılar. 1940-cı illərdə Seyid Pişəvərin rəhbərliyi altında yenidən haqqını tələb edən İranda yaşayan türklərə tutulan divan da unudulmayıb. Nəhayət 1970-ci illərdə şah rejiminə qarşı ayağa qalxan İran türkləri öz işlərindən sepdikləri Bəxtiyar adlı Azərbaycan türkünün hakimiyyətdə qalmasına, yenə avropanın "demokratiya" (?) aşıqlarının köməyi ilə Ayətullah Xomeyni imkan vermədi və yenə bu ölkəni farslaşdırdılar. Damarlarında türk qanı axan hər kəs yaxşı anlayır ki, qərbin bu siyasətinin bir məqsədi var, o da Böyük Turan ərazisinin birləşməsinə mane olmaq! Ermənistan adlanan qondarma dövləti də məhz bu məqsədlə yaratdılar qədim Azərbaycan torpaqlarında. Belə olduğu surətdə farslarla ermənilərin türklərə münasibətindəki eyniliyin mahiyyəti aydın olmurmu? Bu gün İran əhalisinin təxminən yarısı türklərdən ibarətdir. Halbuki İranın hakim xalqı olan farsların nüfuzu bütün əhalinin 30-35 faizini təşkil edir. Bu gün İran adlanan məmləkətin bir milyon kvadrat kilometrden çox olan ərazisinin 20-25 faizi tarixən farsların yaşadığı ərazi olduğu halda, bu ərazilərin 60-65 faizi tarixən türklərin yaşadığı yurd yerləridir. Bütün bunlar həm tarixi ədalət, həm də müasir beynəlxalq hüquq baxımından bu ölkənin əsas xalqı kimi türklərin tanınmalı olduğu iddiasına tam əsas verir. Lakin Azərbaycan müstəqilliyini əldə etdikdən ötən otuz il ərzində İran adlanan ölkəyə hər zaman xoş məram nümayiş etdirməsinə rəğmən, qarşı tərəfdən adekvat reaksiya görmür. Əksinə, Azərbaycan torpaqlarını işğal edən, məscidləri, müsəlman qəbiristanlıqlarını dağıdan, müsəlmanları özünə düşmən elan edən (ermənilər heç vaxt erməni-türk davası adlandırmırlar bu davanı, hər zaman erməni-müsəlman savaşı kimi təqdim edirlər dünyaya), müsəlman məscidlərində donuz saxlayan ermənilərə həm maddi, həm mənəvi, həm də hərbi dəstək verməyə davam etdilər. 44 günlük Vətən Müharibəsində əldə olunan tarixi zəfərdən sonrakı dövrdə bu ölkənin hakimiyyət dairələrinin sərgilədikləri mövqe isə, necə deyirlər, nə yerə sığandı, nə də göyə. Bütün bunlar artıq səbr kasası dolan quzey Azərbaycan türklərini adekvat cavablar verməyə vadar etdi. Və məni narahat edən isə odur ki, bizim bəzi siyasətçilərimiz, ictimai fəallarımız, fikir adamlarımız ya populyar yuvarlanaraq, ya da hansısa qüvvələrdən aldıqları sifarişləri yerinə yetirmək üçün bəzi deyilməməli fikirləri efişlərdə, sosial şəbəkələrdə səsləndirirlər. Belə çıxışlarla həmin adamlar düşməni gələcək strategiya ilə bağlı ya oyaq salırlar, ya da düşmənin əlinə bizə qarşı daha aqressiv çıxışlar etmələri üçün əsas verirlər. Nəticədə, haqlı olduğumuz halda haqsız duruma düşürük. Şəxsən mənim qətiyyətim şübhəm yoxdur ki, yenə qərbin müəyyən dairələri fars rejimini qışqırır. Yəni hansısa məkrli bir plan hazırlanır. O tayda yaşayan 35 milyonluq türk əhalini də zor durumda buraxmış olmağımızı da nəzərə alsaq, hesab edərdim ki, İranla bağlı danışıqlar çıxışlarında müəyyən korrektələr etməlidirlər. Qaş düzəltmək istədiyimiz halda gözü tökmək üçün daha ciddi və daha ağıllı siyasəti anlamalı və ona uyğun çıxışlar etməliyik. Səhvəm, diyəm, bilmirəm, amma mən belə anlayıram!

Rövşən RƏSULOĞ

USAİD RESPONSE TO REP. JUDY CHU (D-CA)

Questions from the Office of Rep. Judy Chu

1. Updates on Admin (through USAID or other means) efforts to assess the scope and nature of humanitarian needs among Armenians in Artsakh.
2. What's being done to get aid to this population?
3. What kind of Congressional action could help USAID meet these needs?

From the outset of last year's fighting between Armenia and Azerbaijan in and around NK, the United States has responded to meet urgent humanitarian assistance needs for vulnerable populations fleeing the violence and the communities that host them. Throughout the crisis, USAID has continued to adapt its programming to effectively respond to the complex humanitarian crisis resulting from this fighting and assist the over 90,000 displaced persons that arrived in Armenia from NK.

The intensive fighting in the fall of 2020 sparked mass displacement of affected communities into Armenia, triggering an acute humanitarian crisis. Following the Ambassador's October 9 disaster declaration, our Mission in Armenia provided an initial \$100,000 in humanitarian assistance through partner Catholic Relief Services (CRS) and its local partner, Caritas Armenia, to distribute relief kits containing winter blankets, hygiene materials, and other items to affected populations in Armenia. On November 22nd, Secretary Pompeo announced that the Department of State and USAID would provide \$5 million in humanitarian assistance to support the operations of the International Committee of the Red Cross (ICRC) and other international and nongovernmental organization partners to assist people affected by the fighting. USAID's Bureau for Humanitarian Assistance provided an additional \$2.4 million to meet the immediate and acute humanitarian needs of those displaced by the violence in NK in Armenia. This amount, along with the initial \$100,000, comprised USAID's \$2.5 million portion of the \$5 million in new assistance. In total, USAID has provided over \$4.5 million in new and resupplied assistance to respond to the complex humanitarian crisis resulting from the NK hostilities and the conflict-associated COVID-19 resurgence in Armenia.

USAID efforts complement other parts of the comprehensive U.S. emergency response to mitigate conflict-related impacts in and around NK. The U.S. Department of State's component of this effort, led by the Bureau for Population, Refugees, and Migration (PRM), through ICRC, supported \$2.5 million in emergency assistance to meet the acute and ongoing humanitarian needs of populations impacted by the fighting in and around NK. USAID has not had any active programming in NK since March 31, 2020. From 1998 to 2020, USAID provided more than \$48 million in assistance for NK. USAID is coordinating closely with the Department of State and interagency partners regarding the provision of humanitarian assistance to populations affected by the fighting in and around NK. The Department and USAID are also assessing needs as we consider additional opportunities for assistance to NK. In some cases, this may include clarifying outstanding questions that bear on our ability to fund new programs there, including whether implementing partners would have reliable access to NK as well as the implications of the Russian presence in NK.

In Armenia, an estimated 37,000 ethnic Armenians displaced from NK face ongoing shelter, protection, health (including mental health), and food security needs. Of the more than 90,000 people displaced to Armenia by the fighting last fall, an estimated 30,000 are expected to remain in Armenia permanently. These remaining populations will need long-term integration assistance.

Significant challenges that inhibit humanitarian assistance efforts in and around NK remain. Many humanitarian organizations, including UN agencies, have been blocked from accessing vulnerable populations in the area, further complicating efforts to provide needed assistance. As the displacement situation continues to evolve, USAID is working closely with the Department of State to assess post-conflict humanitarian needs and possible future U.S. engagement. We anticipate that the focus of USAID assistance will transition from emergency humanitarian assistance to longer-term recovery and integration of displaced persons in Armenia.

Going forward, in addition to coordination with our interagency and donor partners, USAID will continue to track conflict-related displacement and humanitarian needs and opportunities to support the safe, voluntary, and dignified return of displaced populations to their home communities as conditions allow. The United States remains committed to helping foster a more stable and peaceful future for all the people of the region, including in NK.

manı olduğu qənaətinə gələ bilərsiniz.

Elə isə keçək mətəbin məğzinə:

Belə ki, ABŞ konqresi USAİD adlı təşkilata məktub göndərib və həmin məktubda "Arsaxda" (!!) yaşayan ermənilərin ehtiyaclarının qiymətləndirilməsinə dair görülən səylər haqqında (!!!) məlumatın verilməsi tələb edilib.

Və hələ bu harasıdır? Konqresin sözügedən məktubuna cavab olaraq USAİD geniş məzmunlu cavab hazırlayıb və ən maraqlısı (!) Azərbaycanın ölkə rəhbərliyinin "Dağlıq Qarabağ" adlı ərazinin olmaması bərədə verdiyi bəyanatları rəğmən, "Dağlıq Qarabağ" adından istifadə edib, üstəlik "Dağlıq Qarabağı" faktiki olaraq "müstəqil dövlət" kimi tanıyaraq "Dağlıq Qarabağ" və Ermənistanın ümumi sərhədləri olduğuna işarə edib (!!!).

Məktuba deyilir: "USAİD davamlı olaraq Dağlıq Qarabağdan 90, 000

Göründüyü kimi, bu, artıq tam bir rəzalet və rüsvayçılıqdır. Yeni USAİD Qarabağdan Ermənistanla qanunları "ölkə daxilində köçürülmüş" şəxslər kirlə tanıyır və bu da birbaşa (!) beynəlxalq hüquq normalarına, eləcə də beynəlxalq hüquq tərəfindən tanınan Azərbaycanın suveren ərazilərinə qarşı tam bir müdaxilədir. Belə çıxır ki, bu həmin şəxslər beynəlxalq sərhədləri pozaraq digər ölkə ərazisinə keçdiklərinə görə, onlara "qaçqın" deyilməli və buna müvafiq də status verilməlidir...

Bu rəzaletdən isə yalnız bu nəticəni hasil etmək olar: yuxarıda da vurğulandığı kimi, təkəbu kimi sərəsəm və qəbul edilməz bəyanatları ilə USAİD açıq şəkildə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü təhdid edir!

USAİD 1998-2020-ci illər ərzində separatçı-quldur rejimə 48 milyon ABŞ dolları məbləğində yardım göstərmiş!

Və bu da son deyil. Sözügedən

etməkdən ötrü nə qədər qəhrəmanlıqlar göstərdi, şəhidlər verdi. Bunun cavabını vermək zamanı isə artıq yetişib - USAİD-in ermənipərəst rəhbərliyinin tapşırıqları altında fəaliyyət göstərən emissarlar da ölkəmizdən öz sənəd-sünədləri ilə rədd edilməlidirlər.

Təbii ki, bunun da səbəbi var:

USAİD bəyan edir ki, o "Dağlıq Qarabağdan" köçürülmüş şəxslərə əlavə olaraq 2,5 milyon dollar yardım göstərəcəkdir. Yeni USAİD Azərbaycanda fəaliyyət göstərdiyi dövrlər ərzində bir milyon qaçqın və məcburi köçkünlərimiz haqqında dürüst qərar qəbul etməyib, sadəcə, kənd təsərrüfatı və s. kimi sahələrdə guya "əməli fəaliyyət" göstərməklə, gerçək ermənipərəst siyasi maraqlarını pərdələyib, özü də minnət qoymaqla. Bəs deyilmi?!

Bu baxımdan da xatırladaq ki, USAİD hazırkı rəhbəri Samanta Pauer 2006-cı ildə çəkilən qondarma "erməni soyqırımı" haqqında filmə türkləri "faşist" adlandıran, "genosid" tanınma gününü özünün kind ad günü elan edən bir radikal ermənipərəst ünsürdür. Məhz Samanta Pauer sosial şəbəkələrdə etiraf etmişdi ki, övladları kilsəyə gedərkən, onlara "genosid qurbanlarına" şam yandırmağı tapşırıb.

Haqlı olaraq sual yaranır: əziz xalqımız, bütün bunlardan sonra bu təşkilat axı bizim ölkədə nə gəzir? Bunun isə cavabının bir tərəfi vaxtilə USAİD-in bağlı olduğu Soros fondudur. Həmin Soros fondu ki, o da ermənipərəst davranışlarına, ölkəmizdə hərc-mərcliklər yaratmasına görə Azərbaycandan rədd edilmişdi. İndi isə növbə USAİD-indir!

Futbol üzrə Rusiya yığmasının keçmiş qapıçısı, "Zenit" in məşhur qapıçısı və Əməkdar İdman Ustası Vyacheslav Malafeyev "Afrikadakı ulduzlar" ekstremal televiziya şousunda iştirak edib. Vyacheslavın futbolsevərlərinin onu yeni bir rolda görməsi gözlənilməz oldu. Vyacheslav özü, şouda iştirakın həyatın monoton ritmini diversifikasiya etmək üçün əla bir yol olduğunu etiraf etdi. Futbolçu bu barədə "Moskva-Bakı" portalına müsahibəsində danışdı. Məşhur qapıçı, fərdi məşqçi olduğu yeni Rusiya yığmasından gözlədiklərindən və idman potensialını hansı ölkədə tətbiq edə biləcəyindən də danışdı.

- "Afrikadakı ulduzlar" olduqca ekstremal bir layihə idi. Niyə iştiraka razılıq verdiniz?

- Niyə razılaşdım? Qismən həyatın monoton ritmini bir qədər şaxələndirmək qərarına gəldim. Bunun müvəqqəti olaraq problemlərdən və narahatlıqlardan uzaqlaşmağımda kömək edəcəyini də düşündüm. Bu layihə, bir müddət qadjetlərdən imtina etmək, belə demək mümkündürsə, bu asılılığı zərərsizləşdirmək üçün də əla bir fürsətdir. Əlbəttə ki, müəyyən çətinliklər olacağını başa düşdüm, buna görə də hər şeyi hesabladım və düşündüm ki, niyə olmasın (gülümsəyir). Yəqin ki, ən çətin şey nəhayət, ora getmək qərarını vermək idi. Təbii ki, layihədə yumşaq desək, iyirənc şeylər var idi. Bu, orada nə yeməli olduğumuza aiddir. Amma ora çatanda bu şeylərə görə təslim olmaq mənim üçün deyildi.

- Çəkilişlər arasında nə edirsiniz? Yaqudinlə bəlkə futbol oynadırmı?

- Çəkilişlər demək olar ki, hər zaman olurdu və boş vaxt çox az idi. Uşaqlardan oxumaq və ya söhbət etmək üçün istifadə etdik. Müxtəlif stolüstü oyunlar ilə əyləndilər. Ümumiyyətlə, əyləncəli və maraqlı idi. Yalnız şounun sonunda dalğalanmalar azaldıqca kədərli və tənhalıq hiss edirdim. Və Afrikada Aleksey Yaqudinlə futbol oynamadıq (gülümsəyir).

- Futbol haqqında. Rusiya yığmasının yeni heyətini

zifə ilə üz-üzədir və bu vəzifə həll edilməlidir. Düşünürəm ki, onlar öhdəsindən gələ bilər. Sadəcə, səyden maksimum yararlanmaq lazımdır. Bunun bir hissəsi şansdan və əlbəttə ki, oyunçulardan asılıdır. Xüsusilə ən yaxşı

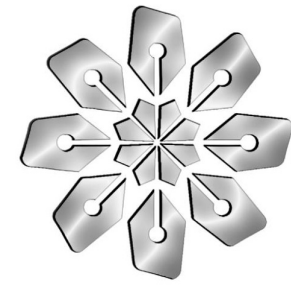
Vyacheslav Malafeyev: "Azərbaycan bu gün multikultural və idman mərkəzi kimi fəal inkişaf edir"

necə qiymətləndirirsiniz, oyunçuların gələn il Dünya Çempionatında özünü göstərmək şansı varmı?

- Rusiya yığmasının yeni tərkibi indi tamamilə başa düşülən bir və-

oyunçular, optimal vəziyyətdə olmalıdır. Yeni, nəticə bir çox məqamlardan asılıdır. Ümumiyyətlə, Rusiya millisinin qarşıdakı dünya çempionatında şansları var. Həyəcanlı olacağıq.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Dini və milli tolerantlıq, millətlərarası münasibətlərin inkişaf etdirilməsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

- Çoxları Rusiya yığmasının tərkibinin daha əvvəl gənc qanla yenilənməməsi ilə razılaşır, çünki ölkədə

söyləmək ... bunu deyə bilmərəm. Ancaq idman həyatımda müntəzəm olaraq var- boks, qaçış, üzgüçülük və tennis. İndi bəzən oğlumla məşq edərəm. Böyük oğlum futbol oynayır,

uşaq və gənclər futbolu futbolda yeni adlar doğuracaq inkişaf səviyyəsində deyil. Bununla razısınız-mı?

- Qorxuram ki, bu əbədi bir məsələ olacaq, xüsusən də, indi görünən istedadlı oğlanların çox olmadığını başa düşsəm. Yəni, əlbəttə ki, var, amma daha çoxunu görmək istərdim. Bu da futbolun inkişafındakı əsas vəzifədir. Çünki bu, avroklublarda və yığmada oynayacaq gələcək nəsilidir. Əlbəttə ki, bu vəziyyətdə həm uşaq, həm də gənclər futbolunda təkmilləşdirilə biləcək perspektiv və məqamlar var. Ümid edirəm ki, liderlər lazımı qərarları verəcək və bir şəkildə bu vəziyyəti düzəldəcəklər.

- 100 və ya daha çox oyunda öz komandasının qapısını toxunulmaz saxlayan Sovet və Rusiya qapıçılardan ibarət Lev Yaşin klubunun üzvüsən. Futbol karyeranız bitdikdən sonra işinizə başladınız, amma bu qapıçı məktəbi deyil ...

- Bəli, bu, daşınmaz əmlak agentliyidir. Bu, digər istiqamətlərin gəldiyi əsas işimizdir: xizək klubu, turist bazası, hüquqi istiqamət, dizayn və təmir və digərləri. Niyə futbol məktəbi olmasın? Hələ futbolçu olarkən işimi bu istiqamətdə inkişaf etdirmək qərarına gəldim. Daşınmaz əmlaka sərmayə qoymağa başladım və bu sahədə çox yaxşı oldum. Və yalnız bundan sonra işin özünə keçdim.

- Yenidən bu sahəyə girmək arzunuz varmı?

- Veteranlar tumirinə dəvət aldim. 2018-ci ildə Rusiya ulduzları ilə dünya futbol ulduzları arasındakı matçda oynadım. Hədəfə girdiyimi və ya futbola qayıtmaq istədiyimi

qapıçıdır, kiçiyi xokkey oynayır. Yalnız futbol və ya işlə məhdudlaşmaq istəmirəm, digər layihələrdə də həyata keçirilməsini axtarıram. Bir neçə il "Zenit" klubunda idman direktoru işlədim və hər şeyi daxildən öyrəndim. İndi başa düşürəm ki, bu cür cəhətləri inkişaf etdirmək üçün kifayət qədər keyfiyyətlərim var, amma agentlik işinə girməyəcəyəm. Bir futbol məktəbi yaradım və ya hər hansı bir idman məktəbində iştirak edim? Ola bilər, amma qısa müddətdə deyil (gülümsəyir).

- Rusiya yığması ilə birlikdə Azərbaycanda olmusunuzmu?

- Rusiya yığmasının Azərbaycan yığması ilə həm Bakıda, həm də Moskvada oyunları var idi. Amma nə komanda üzvü, nə də turist kimi Azərbaycana gələ bilmədim. Amma gözəl və qonaqpərvər bir paytaxt kimi Bakı haqqında çox eşitmişəm. Çox dadlı mətbəxiniz və mehriban insanların var. Çoxları qeyd edir ki, bu gün Azərbaycan həm multikultural mərkəz, həm də idman mərkəzi kimi fəal inkişaf edir. Burada bir çox dünya səviyyəli yarışlar keçirilməyə başlandı. Bakıya gəlmək maraqlı olardı.

- Əgər sizi Azərbaycan yığma komandasında məşqçi kimi çalışmağa dəvət etsələr, razılaşardınız mı?

- Məşqçilik tarixi çox ixtisaslıdır və mənim bu sahədə daha geniş məlumatım var. Təbii ki, futbola bağlı istənilən istiqamətdə həm məşqçi, həm də lider ola bilərdim. Futbol mənim üçün çox maraqlı olduğu üçün işlə fəal məşğul olmağım baxmayaraq, onu daim izləyirəm. Bəlkə də həm özünü reallaşdırmaq, həm də bir şəkildə bilik və təcrübəmi hansısa strukturun xeyrinə tətbiq etmək imkanı verəcək maraqlı təkliflər alsam, bu təklifləri məmnuniyyətlə qəbul edərdəm.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

"Nar"ın baş sponsorluğu ilə Azərbaycan çempionu titulu uğrunda yarış başlayır

"Nar"ın baş sponsorluğu ilə ölkənin ən baxımlı intellektual yarışını olan "Breyn Rinq" in 18-ci mövsümü start götürür. Bilik yarışının buillik mövsümündə respublikanın 6 bölgəsi və 6 ali məktəbini təmsil edən 16 seçilmiş komanda olimpiya sistemi üzrə "Bilik" kuboku uğrunda mübarizə aparacaq. "Bilik" kubokunu qazanan komanda isə ötən mövsüm qalib olmuş "Nar" komandası ilə "Breyn Rinq 2021" Azərbaycan çempionu titulu uğrunda mübarizə aparacaq. Oktyabrın 1-dən start götürəcək yarış hər həftənin cümə günü saat 19:20-də İctimai Televiziyada yayımlanacaq. Qeyd edək ki, mobil operator buillik mövsümdə də "Nar" və işğaldan azad edilmiş bölgələrin intellektuallarının birləşdiyi "Qarabağ" komandalarını dəstəkləyəcək.

Televiziya tamaşaçıları da yarışa cəlb etmək məqsədilə, bu il də "Nar"ın "Twitter" səhifəsində yarış keçiriləcək. Hər zaman gənclərin intellektual inkişafına xüsusi önəm verən "Nar", artıq 9 ildir ki, "Breyn Rinq" intellektual yarışının baş sponsorudur. "Nar"ın digər layihələri haqqında ətraflı nar.az səhifəsində tanış olmaq olar.

"Azerfon" şirkəti ("Nar" ticarət nişanı) 21 mart 2007-ci ildə fəaliyyətə başlayaraq qısa bir müddətdə Azərbaycanda telekommunikasiya və mobil rabitə sahəsinin aparıcı şirkətlərindən birinə çevrilib. "Nar" ticarət nişanı Azərbaycanın zəngin mədəni və tarixi irsinin çağdaş həyatla bağlılığının rəmzi olaraq seçilib. "Nar" ölkədə ilk dəfə olaraq 3G texnologiyasını təqdim edib və geniş 4G şəbəkəsini abunəçilərinin istifadəsinə verib. "Nar" şəbəkəsi hazırda ölkə ərazisinin 91%-ni əhatə edir və 8780-dən artıq baza stansiyası ilə 2,3 milyondan çox abunəçiyə yüksəkkeyfiyyətli xidmət göstərir. Mobil operator şəbəkə keyfiyyətinin davamlı təkmilləşdirilməsi strategiyası çərçivəsində səs keyfiyyətinin nəzərəcarpacaq dərəcədə artımını və səs təmin edərək ötürülməsini təmin edən "HD-Voice" (High Definition Voice) xidmətini təqdim edib.

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

2 oktyabr

Son səhifə

SƏS

**Napoleonun öldüyü
otağın açarı 112 min
ABŞ dollarına satıldı**

Fransa imperatoru Napo-
leon Bonapartın Müqəddəs Yelena
adasında sürgündə olduğu zaman öldüyü
otağın açarı "Sotheby's" ticarət şəbəkəsində
təxminən 112 min ABŞ dollarına satılıb.
"Report" xəbər verir ki, bu barədə hər-
rac evinin saytında bildirilib.

**"Qalatasaray" bir
xal qazanıb lider
oldu, "Fənərbaxça"
uduzdu**

hesabı ilə qalib gəlib. Yeganə qolu M.Emreli vurub.
Türkiyənin turnirdəki təmsilçilərindən "Qalatasaray"
Fransada "Marsel"lə qarşılaşıb və qolsuz bərabərə qalıb.
Bu bir xal sayəsində İstanbul təmsilçisi qrupdakı liderliyini
möhkəmləndirib. Digər İstanbul təmsilçisi olan "Fənərbax-
ça" isə öz doğma meydanında Yunanıstan "Olimpia-
kos"una böyük hesabla uduzdu - 0:3

Futbol üzrə UEFA Avropa Liqasının qrup mərhələ-
sində 2-ci turun oyunlarına start verilib. Milli ko-
mandamızın futbolçusu Mahir Emrelinin çıxış etdi-
yi "Legiya" Polşada "Lester"i (İngiltərə) qəbul edib və 1:0

DIQQƏT: Xəmir yeməkləri insanlara ziyandır?

**“Xəmir yeməklərinin
insan orqanizminə zi-
yanı var. Məsələn,
xəngəl. Xəngəl əgər rafinə
olunmuş undan hazırla-
nırsa və biz onu istehlak
ediriksə, həddindən artıq
gündə 2-3 dəfə və yaxud
bir oturma 2-3 insanın
payını yeyiriksə, artıq zi-
yandan danışmağa dəyər.
Bir də baxır bu xəmir xö-
rəklərini kim yeyir.**

200-250 qramı keçməmək şərti ilə,
üstündə qiymətini, onun zülalını,
karbohidratlarını, kolori dəyəri
yüksək olduğunu da nəzərə alsaq
yeni, 200-250 qram istehlak edə
bilər”.

Ağa Salamov söz-
lərinə

**QIDA UZRƏ
EKSPERT
AÇIQLADI**

Oxumuş, ali təhsilli və qida el-
mindən anlayışı olan, sırf qidanı
bilən nutroloqlar bunu deyə bilər
ki, bunu ye, bunu yemə. Lakin,
Azərbaycanda barmaqla
göstəriləcək qədər nutroloq
var”.

“Xəngəl, düşbərə bizim milli mət-
bəximizdir. Biz bunu nəyə görə yeməli
deyirik?! Xəngəlin növləri var ki, qış
gələndə hərə öz menyusuna, bölgəsi-
nə uyğun balqabaqla, qiymə ilə, süz-
mə ilə, quzu əti ilə və s. seçim edir.
Azərbaycanda xəngəl növləri çoxdur.
Bu da onu göstərir ki, bizim dədə-ba-
balarımız xəngəl yeyib ölməyiblər, ək-
sinə 90 yaş yaşayıblar.

Xəngəlin hazırlanma texnologiya-
sından danışdıqda, məsələn, xəmir xö-
rəklərinin xammalı xəmidir, xəmirin
hazırlanma texnologiyası da öz sözü-
nü deyir. Yeni, sağlam xammalla ha-
zırlanmalıdır, desək daha doğru olar.
Yeni, biz əla növ undan hazırlasaq,
bəli, xəstəyə pis təsir edəcək, amma
rafinə olunmuş, kəpək qismi, rüşeym
qismi ayrılmış bir undan xəngəl hazırla-
saq, orda heç bir vitamin qalmır, boş
karbohidrat qalır. Bu əlbəttə ki, xəstə-
lərə zərərli olacaq yeni, ürək xəstəsi-
nə, qaraciyər xəstəsinə, şəkər xəstəsi-
nə və sair. Sağlam adam da çox yeyər-
sə yavaş-yavaş ona da ağır təsir gös-
tərəcək, qaraciyərində yüklənmə ola-
caq”.

Ayşən Vali

belə davam edib: “Bəzi mütəxəssislər
çıxıb deyirlər ki, xəngəl, xaş, düşbərə,
gürzə yeməyin, bunu yeməyin, onu ye-
məyin. Siz elə camaatı acından qırırsı-
nız. Onlar da haqlı olaraq deyir ki,
acından ölək, bəs nə yeyək? Bunu de-
yəndə bunun elmi izahını ortaya qo-
maq lazımdır. Əgər qida elmindən an-
layışınız yoxdursa, siz bu təhsili alma-
mızsınız ümumiyyətlə, qida elminin
təhsilini almayan mütəxəssis çıxıb in-
sanlara qidada “nəyi ye nəyi yemə”
deyə bilməz. Onu ancaq həkim və qi-
da mühəndisləri deyə bilər. O da qida
kimyasını keçmiş, mikrobiologiyanı bi-
lən, az-çox həkimliyə yaxın olan insan-

Şəkər xəstəsi yeyir, qan təzyiqi
olan yeyir və yaxud sağlam adam ye-
yir? Bu hər bir şəxsə istər sağlam qi-
dalanmada, istər müalicədə eyni ya-
naşmaq olmaz. İndividual yanaşmaq
lazımdır. Bu insanın qaraciyərində piy-
lənmə dərəcəsi nə qədərdir, neçə faiz-
dir, insanın mədəaltı vəzində xroniki
pankreatit var ya yoxdu və yaxud ürək
qan damar sistemi hansı vəziyyətdə-
dir, şəkəri var ya yoxdur və yaxud bu
adam sağlamdır, idmançıdır?”. Bu
sözləri SİA-ya açıqlamasında qida üz-
rə ekspert, baş mütəxəssis Ağa Sala-
mov deyib. Onun sözlərinə görə, xəmir
xörəkləri hərəyə bir cür təsir edə bilər:
“Məsələn, şəkər xəstələri və digər sa-
daladığım xəstəlikləri olan insanlara
çox pis təsir edə bilər. Amma sağlam
adama onun heç bir təsiri olmaz. Am-
ma, bu o demək deyil ki, sağlam adam
da oturub onu 500 qram istehlak etmə-
lidir. Yeni, sağlam adam normal şəkil-
də qida rasionunu aşmayaraq, bir pors
yeni, onun yeyəcəyi qədər yeməlidir.

Koronavirusa yoluxan pişikləri evtanaziya etdilər

**Çin şimal-şərqindəki Heylonjan vilayətin-
də koronavirusa yoluxan üç pişik evtanazi-
ya edilib. Bu barədə "Beijing News" məlumat
yayıb. Bildirilib ki, evtanaziya zamanı pişiklərin
sahibinin etirazlarına məhəl qoyulmayıb.**

Qeyd olunub ki, pişiklərin sahibi sosial şəbəkədə hey-
vanlara PCR testi təbiiq edildiyini və cavabların müsbət ol-
duğunu yazıb. O bil-
dirib ki, heyvanlar
müalicə olunduğu
zooqlinikada on-
dan icazə alma-
dan evtanaziya
edilib.

Qeyd edək ki,
Çində infeksiyaya
yoluxan heyvanla-
rın öldürülməsinə
icazə var./"Qafqaz-
zinfo"

Baş redaktor:

Bəhrüz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

**Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov**

**Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.**

**Şəhadətnamə: № 022492
http://www.ses-news.az
http://www.sesqazeti.az
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62**

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yayılır, səhifələnilir.

"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAc və SİA agentliklərinin
məlumatlarından istifadə olunur.

**Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 4600**